

מזרח חדש (אורי קלטי)
 פתח יומי בלתי מפלגתי בשפה העברית
 העורך: ד"ר א. מרמורין האחראי: דוד שני
 המו"ל: מורה חדש בע"מ. ת"א רח' הנגב 11.
 שנה ל"ח
 XXXVIII ש"ת
 פוסק: Dr. MARTON ERNO.
 A szerkesztésért és kiadásért felelős:
 SCHON DEZSO - Kiadó: Mizraeh
 Chadas Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev
 (volt Schlesinger) 11. sz. Telefon: 67677.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Jordániak meggyilkoltak hat izráeli katonát

Merénylet a beér-sévi vasútvonal ellen

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától) — A transzjordánok tegnap meggyilkoltak 6 izráeli katonát, majd holttestüket a határon túlra hurcolták, másik három izráeli katonát megsebesítettek. Egyiknek az állapota súlyos.

A hadsereg szóvivője közölte, hogy tegnap a déli órákban a fegyverszüneti határvonal közelében, Duemma környékén haladó izráeli járőrre a transzjordánok gépfegyver és aknátüzet nyitottak, aminek következtében hat katonát megölt, három pedig megsebesült. A holttesteket a transzjordánok az esti órákban visszahozták az izráeli hatóságokhoz.

Az UNO-jelentés

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától) Az UNO megfigyelők szóvivője tegnap este hivatalosan közölte, hogy tegnap, hétfőn a reggeli órákban tűzharc zajlott le izráeli és jordániai erők között Hebron és Bét Govrin között a fegyverszüneti határ közelében. Hat izráeli katonát elesett, akiknek holttesteit az UNO megfigyelők három különböző helyen, néhány száz méterrel keletre a fegyverszüneti határtól, jordániai területen találták meg. A jordániai hatóságok — folytatja az UNO-közlemény — a jordániai nemzetiség egy tagjának megsebesítését jelentik.

Az UNO szóvivője közölte még, hogy a megfigyelők nyomozása folyamatban van.

Ramalla 100 izráeli támadóról tud

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet katonai tudósítójától) A ramallai rádió jelentése szerint tegnap reggel 100 főt számláló izráeli csapat hatolt be Hebron környékén transzjordán területre, ahonnan tüzet nyitottak a földet dolgozó parasztokra és összeütköztek a nemzetiség járőreivel. A rádiójelentés szerint a harc során, amely a déli órákig tartott, hat izráeli katonát életét

vesztette és holttestük még transzjordán kézben van. A transzjordán hatóságok az incidensről jelentés tettek az UNO vezérkari főnökségének és panaszt nyújtottak be a fegyverszüneti bizottsághoz.

A határon túlról jött a támadás

Tudósítónk kérdésére a hadsereg szóvivője cáfolta a ramallai rádió verzióját,

Akna robbant a beér-sévi vonat alatt

Tegnap hajnalban a Tel-Avivből Beér Sévára haladó, részben üres tehervonat Beér Sévától 13 kilométerrel északra aknára futott, de folytatta útját és megérkezett Beér Sévára anélkül, hogy valami kár érte volna. Sebesülés nem történt. Az aknarobbanás 55 centiméter hosszúságban felszakította a sínpart, amelyet fél óra múlva megjavítottak és a vasúti közlekedés újra helyreállt. Az egyetlen zavar abban nyilatkozott meg, hogy a beér-sévi vonat reggel 7.40 óra helyett 10.10 órakor indult el Tel-Avivba. A biztonsági közegek által a helyszínen

amely szerint 100 katonát hatolt volna be a transzjordán területre. A szóvivő kijelentette, hogy ha 100 izráeli katonát lett volna ott, nem lenne 6 izráeli halott.

A szóvivő nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy egy járőr érte az incidens, amelyre először a határon túlról kezdtek lőni, majd a támadók behatoltak izráeli területre és a katonák holttestét magukkal vitték.

megindított vizsgálat során további robbanóanyagot találtak, amelyet a töltésen helyeztek el 60 méterrel a robbanástól. Időközben érkeztek a színhelyre az UNO megfigyelői és a rendőrség nyomozója. Az első jelek szerint a támadók a gázai övezetből jöttek. Az aknásítás színhelye 12 kilométerre van a jordániai határtól.

Egyiptomi agresszió

A külügyminisztérium szóvivője tegnap Jeruzsálemben nyilatkozatot adott, amely szerint Egyiptom újabb támadást hajtott végre, amelyet semmiféle provokáció nem előzött meg. A szabó-

társakció színhelye körülbelül 30 kilométer távolságra van a gázai övezettől és 10 kilométerre az izráeli-jordániai fegyverszüneti határvonaltól. Ismert tény, hogy a multban gyilkos egyiptomi bandák hatoltak Izráel területére a gázai sávól és a jordániai határon keresztül távoztak. Ebből a támadásból és a fida-inbandák fokozott tevékenységéről érkezett jelentésekből azt a következtetést kell levonni, hogy Egyiptom tovább folytatja a támadóhadjáratot Izráel ellen.

Izráel panaszt tett a fegyverszüneti vegyesbizottságnál.

Kairó ellenjavaslatot tett és új konferenciát akar összehívni

Londonban megkezdődtek az angol-francia tárgyalások

Menzies beszámolt a kairói kudarcról

London, (AFP). — Guy Mollet francia miniszterelnök és Christian Pineau külügyminiszter greenwichi időszámítás szerint 3 óra 27 perckor (izráeli idő szerint fél 7-kor) érkeztek meg a londoni repülőtérre. Tegnap este Mollet és Pineau Eden angol miniszterelnökkel vacsoráztak, ahol Selwyn Lloyd külügyminiszter is jelen

volt. Vacsora után a francia és angol államférfiak Menzies ausztráliai miniszterelnök részvételével folytatták megbeszéléseiket.

Kairó, (Reuter). — Alig néhány órával azután, hogy a Menzies-bizottság tagjai eutaztak Kairóból, az egyiptomi kormány új javaslatot tett a szuezi vizsály megoldására.

Kairó „tárgyaló testület” létesítését javasolja, amely a Szezi csatornát használó összes államok képviselőiből állana.

A hivatalosan közzétett jegyzékben az egyiptomi kormány azt mondja, hogy az általa javasolt testületre lehetne bízni azt a feladatot is, hogy módosítsa az 1888 évi konstantinápolyi egyezményt, amely előírásokat tartalmaz a csatorna üzemeltetésére és garanciát foglal magában nemzetközi vizütként való kezelésére. Végtül az egyiptomi ajánlat mielőbbi megbeszéléseket javasol az említett testület összeállításáról, valamint összehívásának helyéről és időpontjáról.

Az angol külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy az Egyiptom által javasolt „tárgyaló testület” nem képezi tárgyalás alapját. A szóvivő szerint a Menzies-bizottság kudarcát követően teljesen új helyzet állott elő a szuezi válságban. A vizsályban érdekelt összes országok

teljes szabad kezet kaptak és tetszésük szerint határozatokat hozhatnak, vagy bármilyen saját kezdeményezést tehetnek.

A továbbiakban a külügyminisztérium szóvivője azt mondta, nincs tudomása olyan különleges apparátus létesítéséről, amely újra öss-

zehívja a londoni konferencián résztvevő 22 állam képviselőit, vagy annak a 18 országnak a megbízottait, amely támogatta a Szezi csatornának nemzetközi ellenőrzés alá való helyezését.

„Más utak is vannak”

Washington, (Reuter). — Hervé Alphand francia nagy követ tegnap felkereste J. Foster Dulles külügyminisztert. A találkozás után azt kérdezték a nagykövetől, hogy mi a francia álláspont a szuezi vizsályban az UNO elé való terjesztéséről. Alphand elgondolkozva és lassan ezt válaszolta: A helyzetünk nem lesz erősebb, ha a problémát az UNO elé viszik. Mi készek vagyunk erre, de ez a lépés véleményünk szerint nem feltétlenül szükséges. Az a véleményünk, hogy vannak más utak is, de az UNO alapokmányának és szellemének megfelelően akarunk cselekedni”.

Izráel, mint a helyzet megmentője

London, (STA). — Alister Cook a Manchester Guardian munkatársa azt írja, hogy amennyiben a Szezi csatorna ügyét az UNO elé vinnék, egyedül Izráel mentheti meg a helyzetet a Nyugat számára.

Az újságról szerint nem képzhető el, hogy az UNO a Nyugat számára kedvező döntést hozhasson a szuezi kérdésben. Következőképpen tehát marad Izráel, mint hogy egyedül az ő hajóit tartóztatták fel. Ezért a Nyugattal rokonszenvező körök véleménye szerint csakis ez a tény szolgálhat alátámasztó ható panaszként Egyiptom ellen.

Moszkva: „Az izráeli reakciók a kezüket dörzsölik”

Az orosz rádió szerint Izráel szeretne a „zavarosban halászni”

Moszkva, (Sima). A moszkvai rádió napi kommentárjában tegnap Tulesinov ezredes, a rádió katonai hírmagyarázója tartott előadást a közelkeleti helyzetről. Ennek keretében az ezredes ismertette a Szovjetunió köztudomású álláspontját, amely szerint Egyiptomnak teljesen törvényes

joga van a Szezi csatornára továbbá az arabok körében mutatókozó véleményazonosságáról beszélt és „az összes szabadságszerető népek támogatásáról és az angolok és franciák közelkeleti provokáló háborús készülődése ellen”. Tulesinov ezredes ezután így folytatta: — Csak az Izráelben ural-

mon levő reakciók körök az egyedüliek, amelyek titokban a kezüket dörzsölik, abban a reményben, hogy sikerül majd a Földközi tenger keleti körzetének zavaros vizeiben halászni. Csak hogy a reakciók összes álmai ezúttal is semmivé fognak foszlani.”

Francia katonákat támadtak a terroristák Cipruson

Tiltakozás a francia csapatok jelenléte ellen

Nicosia, (Reuter). — Sir John Harding marsall tegnap beszédet tartott az angol rendőrök kiképző tábo-

rában Nicosia környékén. A sziget kormányzója ennek során kijelentette, hogy Ciprus repülőterével és katonai berendezéseivel „döntő fontosságú bármilyen katonai terv megvalósítása szempontjából a Közelkeleten”. Harding figyelmeztette a rendőröket arra a felelősségre, amely rájuk hárul, ennek a katonai bázisnak a biztonságáért.

Dr. Vazis Papadipulos, Limaszol város alpolgármestere tegnap tiltakozott Harding kormányzónál az ellen, hogy francia csapatok állomásoznak Ciprus szigetén. Tiltakozó táviratában arról panaszkodik az alpolgármester, hogy a francia csapatok Ciprusba való érkezése kárt okoz a sziget gazdasági életének és még nagyobb drágaságot von maga után. Papadipulos szerint a ciprusi kormánynak nem szabad megengedni további csapatok partraszállását és azokat is, amelyeket már odahoztak, a lehető leggyorsabban el kell küldeni Ciprusról.

Egy francia katonai autót tegnap este lesállításból támadtak Famaguszta és Nicosia között. A földalatti mozgalom több tagja könnyű fegyverrel lötte a franciákat, akik visszautaztak, mire a támadók elmenekültek. Ez volt az első incidens amelybe a francia katonák belekeveredtek, amióta Ciprus szigetére kerültek.

A ciprusi francia haderők főparancsnoka, Jean Jules tábornok, aki vasárnap este repülőgépen érkezett Észak-Afrikából, hétfőn megbeszélést folytatott a közelkeleti angol szárazföldi csapatok főhadiszállásán az angol parancsnokokkal. A katonasághoz közelálló források szerint a Szezi csatorna környékéről érkezett legújabb hírekről tárgyaltak.

Tegnap további két francia teherhajó érkezését várták Famagusztaiban, amelyek katonaságot hoznak. Jelenleg már több mint 3500 francia ejtőernyős repülőkatona van Ciprus szigetén.

MÁRAMAROSI ZSIDÓK SZÖVETSÉGE
 IZRAÉLI TAGOZAT
 Tel Aviv, rechov Reines 40.

Szövetségünk elnökeinek
Schön Dezsőnek
 50-ik születésnapja alkalmából
 ezúton fejezzük ki legőszintébb szerencsevánatainkat.
 Adja a Jóság, hogy a máramarosi származású olék érdekében még sok-sok évig fejtsé ki áldásos működését.
 Kaháne Juda főtitkár
 Tabák Cvi h. ügyvezető igazgató

Figyelem, Medias-ia (Szászmedgyes)
 F. hó 23-án, vasárnap délután 4 órakor Natanján, a Gán-Veredben, ismét találkozót tartunk.
 Legyünk ott mindannyian!
 A szervezőbizottság.

Megboldogult drága férjem, édesapánk, testvérünk,
FRIEDMANN MOSE 71 KIFAR-ATA
 (Kisvárdai)
 SIRKÓAVATÁSA
 a hó 13-án, csütörtök d. n. 1/5-kor lesz a kifár-atal temetés.
 A gyászoló család.

DUNASZERDAHELYIEK!
 Felkérjük a Dunaszerdahely és vidékéről származókat, valamint azokat, akiknek kapcsolataik vannak hozzájuk, hogy auschwitz mártírjaink emlékét méltó módon megörökíthessük, közöljék nevüket és lakhelyüket:
 Irgun Jocé Dunaszerdahely U'szvivá,
 Jeruzsálem, Abessin-utca 31/A. címre.

Izrael az atomkorszak küszöbén

Dr. Chajim Weizmannak mindig az volt a meggyőződése, hogy szellemi teljesítményei fogják megszabni Izrael helyét a nemzetek között, főleg a természettudományok terén és az új tudós generáció munkája ki fogja egyensúlyozni a terület és a természeti kincsek hiányát — írja a JERUSALEM POST. Az atom-kiállítás igazolja, hogy ezen a téren annyira haladtunk, amennyire azt korlátozott eszközeink megengedik és a nukleáris kutatás, amelyben a zsidók az egész világon feltűnő eredményeket értek el, itt is sok fiatal tehetséget vonzott magához. Már megvan a kezelő-személyzet, a kis amerikai reaktorhoz, amelyhez az Egyesült Államok adja az urániumot is. Ez a reaktor majd ellátja Izrael izotópokkal orvostani és földművelési használatra, valamint tudományos kísérletekre. Ezen felül lehetővé

teszt további szakemberek kiképzését arra az időre, amikor majd nagybimberű atom telepet lehet nálunk felállítani. Ezzel kapcsolatban említésre méltó, hogy a kiállításon három kiló uránium is szerepel, amelyet a negevi foszfátokból termeltek ki.

Tíz éven belül már sok országnak saját atomtelepe lesz és valószínű, hogy a szuezi válság és a nyugati államok petroleum ellátásának veszélyeztetése siettetni fogja ezt a folyamatot. Izraelnek is be kell kapcsolódnia a versenybe, mert ipari termelőképességünk fejlődése nagyrészt attól függ, milyen gyorsan sikerül kihasználnunk a modern erőforrásokat. Az eredményt pedig csakis a rendelkezésünkre álló anyagi eszközök legjobb kihasználása és a máris nagyméretű kísérleti és gyakorlati munkát végző Weizmann-intézet, az egyetem és a Technion szoros együttműködése által érhetjük el.

Nagy munka és súlyos felelősség hárul az Atomenergia Bizottságra, a bét-dágo-kiállítás egyik rendezőjére. Ennek kell gondoskodnia a messze széttagozó tevékenység irányításáról, a reaktor működéséről, a pénzlejárásról és szakemberek kiképzéséről. Sok minden függ ennek a szervnek a zökkenésmentes működésétől és nehezen érthető, miért nem hallottunk semmit a Bizottság átszervezéséről, amelyet a miniszterelnök már februárban jelzett. Sajnálatos tény, hogy a bizottság közel egy éve nem ült össze. A ma fennálló ideiglenes rendezés nem képez megfelelő alapot hosszulejárati tervek kidolgozására, pedig éppen ezekre van szükség.

A nukleáris kutatás már elhagyta a „bomba-korszakot” és átlépte az ipari korszak küszöbét. Így tehát

nincsen további szükség a rendkívüli titoktartásra, amely nálunk ezt a munkát burkolja. Nemcsak tudósokra van szükség, hanem gazdasági és technikai szakértőkre is. Angliában az Atom Bizottságot már több, mint tíz év előtt a közellátási minisztérium hatáskörébe helyezték át, Amerikában pedig kiváló szervezőként ismert technológus állították élére. Ideje, hogy széleskörű bizottságot nevezzenek ki a nagy felelősség elvállalására és ideje, hogy a bizottság határozatairól legalább részben informálják a nagyközönséget.

Csökken a drágasági pótlék

Tel-Aviv, (Az Új Kelet tudósítójától). — Lehetséges, hogy szeptembertől az alkalmazzák kevesebb drágasági pótlékot kapnak, ha a drágasági index legalább 3 ponttal alább száll. Ezenetben a fizetéseket 2,400-3,700 fonttal csökkentik. Mint emlékeztet, a múlt hónapban a drágasági index, különböző időnyitások miatt 5 ponttal esett. Ez azonban még nem végleges, mert a drágasági index negyedikérvényes, úgyhogy a szeptemberi index dönti el véglegesen, hogy leszállítják-e a drágasági pótlékot vagy sem.

A drágasági pótlék megállapodás értelmében, a drágasági pótlékot az esetekben emelik, vagy csökkentik, ha az index legalább 3 pontos differenciát mutat.

Szücs Gyula, az „állambiztonsági kockázat”

Kitöltötte büntetését, ismét letartóztatták

A jeruzsálemi felsőbbrendű bíróságot tegnap egy kémkedésért elítélt magyarországi keresztény fiatal ember felfolyomata foglalkoztatta. A felfolyomató Szücs Gyula 26 éves fiatal ember 1949-ben érkezett az országba és katonai szolgálatot is teljesített. A leszerelés után Jeruzsálemben telepedett le, ahonnan transzjordán területre szökött és miután ott hosszabb fogságot töltött ki, visszatoloncolták Izraelbe. A hatóságok perbefogták azon a címen, hogy Izrael biztonságát érintő információkat közölt a transzjordán hatóságokkal és 1953 elején hat évi börtönrre ítélték. Ez év július 17-én közölték vele, hogy büntetése lejárt, de en-

nek ellenére sem engedték szabadon. Még aznap a rendkívüli honvédelmi törvény 111-es szakasza alapján ad-minisztratív letartóztatási parancsot adtak ki ellene, amelyben a vezérkari főnök elrendeli hat hónapra való fogvatartását, minthogy veszélyt jelent az állam biztonságára számára.

Szücs felfolyomással élt az adminisztratív úton történő fogvatartása ellen és azaz elvárta, hogy fogsága alatt sosem mondták neki mintha nemkívánatos vagy az állam számára veszélyes polgár volna. Szücs kijelentette, nem tudja, milyen szándékaik vannak vele a vezérkari főnöknek. „Végülis mit csinál majd velem, le-

Életmentő akció London és Ludd között

A szárnységő, a rádióamatőrök és a mérgezett asszony esete

Ben Cvi államelnök adjuvánsa és telavivi rádióamatőrök közös erőfeszítéseket tettek a tegnapi virradó éjjel, hogy életmentő orvos-szágot szerezzenek Angliából egy súlyos mérgezésben szenvedő asszony számára. Két nap előtt a jaffai Donolo kórházba beszállították egy negyven éves asszonyt, akin mérgezési tüneteket észleltek. — Vasárnap délután dr. Brunner, a kórház főorvosa megállapította, hogy két Izraelben nem található gyógyszerre van szükség. Ha ezeket 24 órán belül nem kapja meg, az asszony életét nem lehet megmenteni.

Az asszony rokonai szomszédjukhoz fordultak segítségért, aki nem más, mint

A CHEVRÁ KADISÁ GEBÉINEK ADÓJA

Tragikomédia Breszt-Litovszkban

A Szovjetunióban nemrégiben új adót vezettek be, a magánkézben lévő kis gazdaságok terjedésének korlátozására és nemcsak magántulajdonot képező fejtehetőkre, hanem lovakra is vetettek ki adót. A törvényhozók bizonyára nem gondoltak arra, hogy az új, rendkívül magas adók első áldozatai között Breszt-Litovszk chevra-kadisa lesz. Chajim Finkel és Aron Kobel breszt-litovszki lakosokra az új törvény szerint fejenként 1500 rubel adót vetettek ki, mert mindkettőnek van egy lova. A két megadóztatott polgár elment az adóhivatalra és elmagyarázták, hogy a lovak tulajdonképpen a chevra kadisa tulajdonát képezik. Breszt-Litovszkban nem áll fenn szervezett zsidó hitközség, hanem csak két „stibil” lé-

Egységes vélemény

Drew Pearson, az amerikai kommentátor, aki most televíziós filmet készített Izraelről, nemcsak az ország kiváló személyiségeit szólaltatja meg, hanem a járókelőket is megállítja az ország különböző városában, hogy kikérje a véleményüket az ország problémáiról. Pearson és munkatársai esedőlközve állapították meg, hogy más országokkal ellentétben a lakosok nem csak jól vannak informálva, hanem egészen egészségesen válaszolnak arra a kérdésre, mire van Izraelnek legsürgősebben szüksége, még a sorrendet is betartva: 1. békére az arabokkal, 2. fegyverekre, 3. nagyobb alijjára.

BONYODALMAK A TÖRÖK KÉPVISELŐK „SIKUNJA” KORUL

Libériából rendelték haza a sikunépitő haifai vállalkozót

A kormány visszarendelte Libériából Jicchák Frischmann haifai építkezési vállalkozót, aki ellen a török kormány panaszt emelt, hogy nem tartotta be a török parlamenti képviselők lakásainak építésével kapcsolatos kötelezettségeit. Frischmann tegnap Jeruzsálemben a külügyminisztérium és pénzügyminisztérium képviselői, valamint Mose Alon, az ankarai követség első titkára hallgatták ki.

Frischmann másfél év előtt megbízást kapott a török parlamenti képviselők 500 lakásos „sikunjának” megépítésére, 70 millió török fontért, ami a hivatalos árfolyam szerint 20 millió dollárnak felel meg. A szerződés szerint az építkezést egy éven belül be kellett volna fejezni, de a képviselők, akik előre lefizették a lakás árát, a mai napig sem költözhettek be. Frischmann néhány török képviselő részvételével vállalatot létesített Törökországban a nagyszabású építkezés véghezvitelére. A társak között anyagi differenciák merültek fel és Frischmann váratlanul titokban elhagyta Törökországot.

Frischmann az izraeli kormányhatóságok előzetes bejegyzése nélkül magán-egyezményt kötött a törökkel. Az izraeli kormány csak akkor avatkozott be, amikor a török kormány Izrael ankarai követségéhez fordult és kérte, legyen segítségére Frischmann felkutatásában. Rövidesen megállapították, hogy Frischmann időközben Libériában vállalt építkezéseket. A kormányhatóságok felszólítására visszatért Izraelbe és tegnap megkezdődtek a tárgya-

ANOL JÓSUÁ MEGÁLLITOTTA A NAPOT...

Amerikai régészek érdekes leletei Givon városában

Philadelphia, (STA). — A pennsylvaniai egyetem régészeinek minden kétséget kizáróan sikerült megállapítaniuk a bibliai Givon városának a helyét, ahol a honfoglaló Jósua „megállította a napot”, hogy befeljezhesse az ellenség szembe vitt döntő csatáját. Az ós-kanaáni város, amelynek lakóit a győztes zsidó hadsereg nem hánytá kardéle, hanem vízhozásra és favágásra használta fel, a jelenleg transzjordán megszállás alatt levő El-Dzsib falu helyén állott, 8 mérföldnyire Jeruzsálemtől északra. A nyáron feltárt falak és épületek, valamint egyéb maradványok azt mutatják,

A pakisztáni kormányválság

Karacsi, (Reuter). — H. Sukhraladi, a pakisztáni ellenzék vezére megbízást kapott Izkande Mirza államelnöktől az új kormány megalakítására. Mint ismeretes, Mohamed Ali miniszterelnök tegnapelőtt benyújtotta lemondását és kilépett a kormányban lévő Muzulmán Liga nevű pártból is. Az államelnök előbb Mohamed Ali-t kérte fel, hogy alakítson új kormányt, de a volt miniszterelnök nem vállalta a megbízást.

A JERUZSÁLEMI HOH

szeptember 23-án, vasárnap este 8.30-kor, a Bét Chá-lucot nagytermében (Rechávjá, Ibn Gvirol-utca)

Beregi Oszkár est-el rendez, a halhatatlan nagy magyar-zsidó művész Hollywoodban hangszalagra felvett hatalmas műsorával. — A nagy művész pályafutásáról ZEHAVINÉ BEREGI ÉVA mond el részleteket

Haifai mozik műsora:

- PEER (tel. 2232): ONE DESIRE (írvit, francia fordítás a filmen)
- GAL-OR: Nappal: Kedd, szerda, csütörtök: CROSSWINDS Este: MINDEN PERC DRÁGA. Macdonald Carey Teresa Wright
- AMFITEATRUM: CAROUSEL — A Liliom zenés film-változata (második hét)
- ARMON: PIKNIK (színes) — Második hét.
- ORION: THE SPOILERS — Jeff Chandler, A. Baxter
- MAY: A TETOVÁLT ROZSA — Burt Lancaster, Anna Magnani
- ORAH: THO PARIS WITH LOVE (színes)

A Hitachdut Oléj Hungária közleményei:

ERSON LECLON
A riszon színi terme részletek bűffestés kore, 1956 nov. 1-re. — Ajánlatok 1956 okt. 15-ig a vezetőséghez, kéldendők. Cim: Reb. Rothschild 52.

CHOLON
A choloni HOH írvit tanfolyamot indított mérésletlen haladók részére. — Beiratkozás a Biakiskolában minden vasárnap este 8-9-ig, a vezető tanárnál.

Mohamedán lett egy beér-sévai zsidó

Beér-Séva egyik németországi születésű zsidó lakosa szeptember 1-én megjelent Tahar Chamad jaffai kádi előtt és bejelentette, hogy áttér a mohamedán vallásra, amiről hivatalos igazolást is kapott — jelenti a Hááree beér-sévai tudósítója. Az újdonsült mohamedán Henry Kreu Königsbock, aki 1913-ban a németországi Essenben született és 1953 januárjában Franciaországból alijázott. Königsbock az érkezők előtt terjesztett kérdőív „fogalmozás” rovatába ezt írta be: színes.

Három és fél éves izraeli tartózkodása alatt előbb Ené Cion majd Ráánáná lakosa volt egy ideig Ginegar, később Hászoleim kibucban tartózkodott és néhány hónap előtt érkezett Beér-Sévára, ahol felvették éjjeli őrnök. Königsbock keresztény felesége Franciaországban maradt és nem hajlandó Izraelbe jönni. Az angolul és héberül beszélő „mohamedán” megtagadott minden felvilágosítást szokatlan lépésének okáról.

SZUEZ: a költséges alternatívák

Fenntarthatja-e magát Európa a Szezei csatorna nélkül? Britannia Sir Anthony Edenje a hajózás szathonyát „élet-halál kérdésnek” minősíti. John Foster Dulles, amerikai külügyminiszter a teljes egyiptomi fennhatóságot karnak nevezi, amellyel Egyiptom számos nemzet éltető szervét vághatja el.

De még, ha a Szezei feletti nemzetközi ellenőrzést vissza is állítják, a Nyugat rájött, hogy a csatornától való gazdasági függőségét csökkentenie kell és alternatívákat kell keresnie, hogy később teljesen független gazdasági életét a csatornától.

Mik ezek az alternatívák? Mennyire kerülnek? És, mi történik, ha Gamal Abdul Nasser arab szövetségesei végrehajtják a fenyegetésüket és elzárják a közelkeleti olajat a forrásánál?

A Newsweek amerikai politikai hetilap az alábbiakban vizsgálja a problémát:

Egy angol olajszakértő gondosan gépelt statisztikát vett az iróasztalára és ezt mondta: „A szezei csatorna röviden a következőket jeleníti: E pillanatban hat heti olaj és benzín tartalékkal rendelkezünk. Nyersolajunk kétharmada az Közelkeletről jön, amelynek ötötoda Szezen át érkezik ide. Ha Nasser most becsapná az ajtót, alaposan benné lennénk a slamasztikában!

De egy pillanatra se gondolja, hogy Nasser kiéhezethet bennünket. Keményen dolgozunk az olajlevegőztető alternatív formáján. Ha ezt sikerül megoldanunk, Nasser becsomagolhatja a csatornáját.”

A valóságban a Szezei alternatívájának a szükségességét már régen felismerték. Múltan, számítások szerint az elkövetkező 50 évben az olajfogyasztás (csak a Közelkeletről) meg fog háromszorozódni, nyilvánvaló, hogy már 1960-ban sem a jelenlegi olajvezetékek sem a szezei csatorna nem lesznek képesek lebonyolítani az olajszállítás, még akkor sem, ha Nassernek sikerül a csatorna tanker-befogadóképességét 34,000 tonnáról 38,000 tonnára emelni, amint azt tervezik.

Ugy a szezei válság előtt, mint után, a legjobb megoldás az olajföldökről a közelkeleti kikötőbe való újabb csővezetékek lefektetésében rejlik, továbbá az u. n. szupertankerek építésében, amely tartályhajók kapacitása hatszor nagyobb a jelenlegi 16,700 tonnás olajszállítók befogadóképességénél.

Nasser szezei puccsa és az ezt követő arab nacionalista ébredés e tervek végrehajtását rendkívül sürgőssé teszi. Washingtonban két különleges olajcsoporthoz — egy katonai és polgári — készenléten vannak, hogy válság esetén Nyugateurópát ellássák olajjal. Az angol közlekedési minisztérium szakértői Dél-Afrikába repültek, hogy ellenőrizzék a Jó Reménység Foki kikötők raktrár- és olajoltós berendezéseit.

A nyugati akcióterv nagyjában a következő:

1. Amennyiben Nasser elzárja a csatornát, az Egyesült Államok azonnali napi 500 ezer hordó olajat irányítanak át európai szövetségeseik számára. Ez a mennyiség azt a kését kell, hogy kárpótolja, ami a tankerek kerülőtűje következtében áll majd elő. Ennek végrehajtására a perzsiái öböl és az Észak-Amerika közötti 350 olajszállító közül, mintegy 50-60 hajót kell majd az atlanti vonalra áttálcítani. Egyidejűleg ki kell majd venni a naftalinból a már územen kívüli lévő régi ame-

rikai hajókat is. A jelenleg Venezuelából az Egyesült Államokba járó olajhajókat (Amerika olajszükségletének 11 százalékát Venezuela látja el) ugyancsak Európába irányítják. Ami magát az olajat illeti, az Egyesült Államok kénytelenek lesznek a jelenleg územen kívüli tartalékok kutakból napi 1 millió hordót átadni.

Amerika a jelenlegi termelés és feltárás mellett mindössze 15 évi olajtartalékkal rendelkezik. Az európai olajszükséglet huzamosabb ellátása tehát az amerikai tartalék kimerülésének veszélyével jár. Egyidejűleg Nyugateurópának értékes dollárban kellene fizetnie az olajért, ami meggyengítene a pénzügyi pozícióját. A Dél-Afrikán keresztül magasabb szállítási költségek (60 százalékkal drágább, mint Szezen át) természetesen felémelnék a benzín árát és újabb inflációs hullámot idéznének elő. Amerikában a tranzakció több külföldi segítyt és több adót jelentene. Ez az érem másik oldala.

2. Tengerész nemzetek, kiváltképpen az Egyesült Államok, Británia és Norvégia meggyorsítják a 30 ezer tonnás és nagyobb szupertankerek építését. Jelenleg 692 különféle hajó — összesen 19,2 millió tonna — van rendelés alatt, ami a jelenlegi tankerállományt 50 szá-

zalékkal fogja növelni. A világ legnagyobb tankerét, a 11 millió dolláros, 84.730 tonnás Universe Leader, amelyet augusztus 8-án Kureben (Japán) bocsátottak vízre, úgy tervezték, hogy Amerikába, Délafrikán át olcsóbban szállíthatja az olajat, mint az ugyanazt a mennyiséget vivő átlagos méretű tankerek a Szezen át.

A szupertankerek hátránya, hogy a szükséges mennyiségben való megépítésük közel egymillió dollár befektetést igényel. A világ összes hajóépítő üzemei (kivéve az amerikaiakat) az elkövetkező hét évre már fel sem vesznek rendeléseket. Azonkívül csak kevés európai olajfinomító képes befogadni 40 ezer tonnánál nagyobb szupertankereket.

3. Újabb közelkeleti csővezetékek építése. Elsősorban elővették a régi, 1500 mérföldes olajvezeték tervének fénymásolatát, amely a perzsiái öböl, Anglia iraki olajföldjein keresztül a Földközi tengeri Iskenderun török kikötővel kötnék össze. Eltérőleg a jelenlegi vezetékektől, melyek mind a pro-Nasser Szírián, Jordánián és a Libanonon haladnak át, az új vonal, Szaudi Arabiát kivéve, csak a pro-Nyugat Irákon és Törökországon megy keresztül. A 42 incs átmérőjű vezeték a világ legna-

gyobbja lenne, napi 800 ezer hordó kapacitással — ami a jelenleg működő olajvezetékek kapacitásának duplája és a Szezen áthaladó olajmennyiség kétharmada. Más tervbevett olajvezetékek a saudi arabiai olajföldöket az Aden melletti mélykikötővel és az éjláti öbölön át Haifával kötnék össze. Felmerült az a gondolat is, hogy a Nyugat vegye meg Egyiptomtól a vitás gázai sávot 560 millió dollárért, (amiféle az asszuani magasság építési költségeinek) továbbá egy, az akabai öbölhöz (az olajvezeték céljára). Ugyancsak felmerült egy csatornaépítési terv Izraelen keresztül a Egyesült Nemzetek fennhatósága alatt. Az olajvezetékek megépítése 2. a csatornára legalább nyolc évet venne igénybe.

E tervek hátrányai, hogy a csatorna szabotázs ellen úgy az olajvezetékek, mint szinte védhetetlenek. Az iskenderuni terv végrehajtása egy milliárd dollárba kerülne, a negevi csatornára 2 milliárdba, esetleg többre. A szükséges acél minden valószínűség szerint az Egyesült Államokból kellene hoztatni, amely alig győzi a helyi szükségleteit ellátni.

Röviden, a Nyugat ellehet Szeze nélkül, de az alternatívák több milliárd dollárba kerülnek. De nem lehet el a közelkeleti olaj nélkül.

ÉJLÁTNÁL GYŐZTÜNK

Irta: Löwenkopf Kálmán

Nem tudom, kérem, milyen párthoz méltóztatnak tartozni, az Esed-Dán-sapkás párthoz, avagy a nagyérdemű utazóközönséghez, aki nem tartozik a kooperatívához.

En nem szegyenlem itt, a nagy nyilvánosság előtt bevallani, hogy soha életemben nem volt egyetlen részvényem se, hogy járműről ne is szóljak.

Nekem ez az egész kint zene-bona, ami több mint egy hétig tartott, nem okozott különösebb gondot, nekem ezek a toronymagasságú alkalmatosságokra a fel- és leszállás gyerekjáték volt. En azt már négy éves koromban megszoktam, hogy előbb a löcsre kell az embernek magát feltornáznia és onnan egy ügyes lendülettel a szalmával kibélelt ülésre.

Igy jártunk, kérem, Zempléncséről és az egész járársból Perbenyikbe, a vasútállomásra és így utaztunk Kisvárdára, Királyhelmece vagy akár Leleszre a vásárra.

Mondom, kérem, nekem se részvényem, se járművem világleletemben nem volt és minden jel arra mutat, hogy már nem is igen lesz. Nekünk ott arrafelé még játékkocsink vagy szerkerünk se volt, amivel a mai ifjúság olyan bőven fel van szerelve, legfeljebb, ha magunk gyártottuk négy spulniból, egy darab korhadtt deszkából és egy kis csepüből, amit rúd gyanánt madzaggá sodortunk. De azt nem lehetett komoly közlekedési eszköznek tekinteni, mert nyáron elakadt a nagy porban, télen meg a feneketlen sárban. Mi, kérem, leginkább egy elszáradt napraforgórőgőren nyargaltuk végig az Alvéget és a Szoroskát, ez volt egyetlen közlekedési játékkunk.

En ezeket a zöldpántos-sapkás embereket nem szívelem különösebben. Már komoly vitám is akadt velük fel- és leszállás alkalmával, sőt menetközben is. Az ellen-szenvenm irántuk különösen azóta datalódik, amikor az egyik a kedves mamámat emlegette, mert bátoratlan figyelmeztetésem ellenére a,

szemét és a száját a kormánykerék helyett a háta mögött ülő menyecske forgatta.

En, kérem, nem állok a nagytürelmű utazóközönség oldalára sem. Nekem nap, mint nap szerencsém van közöttük megjelenni és a tapasztalataim fölötté szomorak ezen a téren. Allottam én már torban elsőnek félórán keresztül a tűző napon és — a mai napig sem értem — mégis én kerültem utolsónak az autóbuszra állóhelyre. Amidőn a szíjon lögva, illő tisztelettel az okát firtattam, az egyik elterpeszkedő ülőtársam azt mondta — jaj, szinte restellem leírni — nicsak, ni, az ezsgenazi!

Voltak nekem ennél sokkal cifrább eseteim is, de most nem erről kívánok szólni. En nem szeretek, kérem, sokat utazgatni. Boldog vagyok, ha otthon vagyok az én kis sikunomban és — példának okáért — ilyenkor a félelmetes napok előtt az ablakon keresztül hallgathatom Szádját, a témánitát, amint a sófárfuvás művészetében gyakorolja magát. A sófárfuvástól még nem történt senkinek semmi baja, de az autóbuszokon sohasem lehet tudni.

Voltak emberek, akik tízperces utazás előtt érzékeny búcsút vettek hozzátartozóiktól. Kétséges volt, ép bírel kerüle vissza az ember. Óvatosabbakkal azzal a gondlattal foglalkoztak, hogy bevezetik a feltételes választ utazás előtt.

De a sztrájk napjaiban minden félelmem egy csapásra megszűnt. Valami ördögi vágy fogott el — utazni. Kimondhatatlan élvezet volt számomra, hogy felnyújtottam az ujjamat az utca közepén, az országút végtelenjén, mint a gyerek az iskolában és már fékezett is a jármű. A könnyé megfogtam, amint ilyenkor ötven pár kéz lendült felém, hogy a magas karoszerián keresztül húzzanak. Soha én életemben azt a szivélyességet, azt a fele-

baráti szeretetet, a törzseknek azt a gyönyörű összelovadást, a társadalmi korlátoknak összeomlását olyan mértékben nem tapasztaltam, mint ezekben a soha vissza nem térő szép napokban.

Ösztönén szólva, nem hittem Kármel miniszter úrnak se, nem hittem, hogy valóban úgy klappol itt minden, ahogy ő azt a rádióban állította és egy szép napon fogtam magam és el-trempeztem egészen Tel-Avivig.

A régi béke világban, amidőn az autóbuszok még büszkén cikáztak el az orruk előtt, előfordult, hogyha valamelyik bennszüöltől nélt utca vagy házszám után érdeklődtem, az illető rá-mordult, hogy Tel-Aviv nem tudomhány lakosa közül, miért pont őrá akadtam.

Most ez egy csapásra teljesen megváltozott. — Erre tessék, kérem és kézenfogott, mint anya a gyermekt és vezetett a legközelebbi teherkocsizhoz, amely valaha a daganjai refetek körül teljesített szolgálatot és sajátkezűleg tolt fel a létrán, a viláért se engedte, hogy a rajta ülők kezébe kapasszokdjam.

Sztrájknak nevezetük ezt, vagy a mi nyelvünkön sóvitának ezeket a felejthetetlen napokat. Nem fedi egyik sem. Ez több volt. Ez vizsgálat. Próbá. Izrael népe vizsgálat telt. Vizsgázott türelmeből, keménynyakuságából, kitartásból, fegyelemből. Csak most lett a valóságban néppé, államalkotó elemé. Sehol ezalatt a hosszú idő alatt nem hallottam egyetlen kifakadást, zokszót, panaszt. Mindenki, fiatal és öreg szívesen szenvedte el a kényelmes, bőséges francia kocsik helyett a kimustrált ikibuci tragacsot. Öreg bácsikák, idős nénikék valami bájos makacssággal másztak a magasba. Finom úridámák diszkkrét daccal az ajkukon foglaltak helyet a tuvás-ládkon. Egyszerű volt a nép, szétosztathatlan, mint a szabadságharc óta talán sohasem.

(Folytatás a 6-ik oldalon.)

ATARA Espresso
KÁVÉ
a piros csomagolásban
Étkezés után
EXTRA ERŐS
DUPLÁN PÖRKÖLVE

Levél a szerkesztőhöz A reformtemplom másik oldala

Révész Eliezernek az Új Kelet mult pénteki számában a reformtemplomról írt cikkét minden megjegyzés nélkül tudomásul lehetne venni, ha ő valamiképp kihangsúlyozta volna, hogy a cikkben kifejtett álláspont az ő, illetve az általa képviselt vallásos körök egyéni nézeteit tükrözi vissza. Mivel azonban az érintett problémának erősen közérdekű jellegét kíván adni, sőt azt a látszatot igyekezék kelteni, mintha az ország közvéleményének és országos érdekekenek szószólója volna, — legyen szabad bizonyos megjegyzéseket fűzni azok nevében, akik Révész úr táborához nem tartozóknak tekintik magukat.

A cikkirő vészharangokat kongat és részletesen kifejti, hogy minő „veszélyeket” (?) rejt magában a reformtemplom engedélyezése. Elismerve a cikkirő jóhiszeműségét és szándékainak tisztaságát, mégis azt kell mondanunk, hogy aggodalmi alaptalanok és ő maga bizonyos perspektívájuk tévedések áldozata. Vajjon az államélet alapjai volna veszélyeztetve azzal, ha Glück Nelson tanár úr engedélyt kap arra, hogy itt reformtemplomot nyisson és abban a saját felfogása szerint dicserje az Istent? Tudunkkal azok a demokratikus és morális alappillérek, amelyek államunk felépült, — az egyetemes emberi szabadságjogok tisztelete, a vallás és vélemény szabadság, a kölcsönös megértés és tolerancia: ezek azok az alapjogok, amelyeknek tiszteletben tartása országunk mindenkor vezetőinek szent kötelessége. Eme jogelvek értelmében országunk mindenki tetszése szerint, szabadon követhet olyan vallást, aminő neki tetszik, feltéve, hogy a vallás sem a jóerkölcsökbe, sem pedig az ország törvényeibe nem ütközik.

Ami az ország törvényeit illeti, maga a cikkirő is beismeri, hogy országunkban nincs (és remélhetőleg nem is lesz) olyan törvény, amely valaminő zsidó szekta gyakorlatát betiltaná, vagy bármilyen vallási vagy lelkiismereti kényszert alkalmazna. De azt sem lehet állítani, hogy Glück tanár úr reformvallása a közérkölcsebe ütközne. Hogy az országos rabbinátus, mint a jelenleg érvényben levő tételes vallás legfőbb öre, a mozgalmat nem helyesli, ez teljesen érthető és természetes dolog. De nem hinném, hogy az országos főrabbi, mint tiszteletreméltó, tudós kultúrumberek letérnének a tolerancia útjáról és az elvi helytelenítés határára túlmenőleg, valamelyes hatalmi intézkedéssel igyekeznének a tervezett vallást elnyomni.

Miben látja tehát a cikkirő úr a „veszélyt”? Abban talán, hogy ez a reformszekta esetleg híveket hódíthat? Ez bizony lehetséges, de hát a vallás nem más, mint eszméi áramlat, amelyhez ki-ki szabadon, kényszer nélkül, meggyőződés, világnézet és

Egy nem teokratikus országban ki-ki szabadon választhatja meg a formákat, amelyek szerint az Istenséghez való viszonyát szabályozza. Ha tehát ama bizonyos új zsidó szektának a tradícióktól bizonyos tekintetben eltérő formái egyeseknek, vagy többeknek tetszését megnyerik, bizony lehetséges, hogy ama reformvallás itt teret hódít. Ettől azonban országunk alappillérei éppúgy nem rendűnek meg, mint a Somér Hácáir, Mápám és más, nemzeti, baloldali kibucoktól, amelyeknek tagjai a vallással ugyancsak laza kapcsolatban állanak. Ha pedig a reformvallás idővel esetleg nagyobb számú híveket hódít, ez csak vitalitásának lehet bizonyítéka, mert hiszen senki se kényszerből, sem pedig valamelyes anyagi előnyökért nem csatlakozik hozzájuk. Viszont az is természetes, hogy mindaddig, amíg országunkban a családi-, személyi- és örököségi kérdésekben az itélkezés joga a rabbinikus bírók kezébe van letéve, az új zsidó szekta híveinek számaránya szerint az ő rabbiájának is helyet kell adni a rabbinátusi bíróság soraiban. Ha felfogásokban differenciák állhatnak elő, ez a jelenlegi groteszk állapotnak természetes velejárója és addig fog tartani, amíg törvényhozásunk ezen a téren modern, a mai idők szellemének megfelelő, egységes törvényekkel nem fogja a személyi-, család- és örököségi jogot szabályozni. A természetes fejlődés útját követve, reméljük, hogy ez az idő már nem késhet sokáig, mert hiszen az idő kerekét visszafelé mi sem forgathatjuk. Az új szabályozás meg fogja szüntetni az e téren uralkodó zűrzavart. Meg fognak szűnni a cikkirő által olyan súlyosnak minősített problémák, amelyek a külföldön törvényesen megkövetelt vegyesházasságokból erednek és amelyek mindaddig problémák maradnak, amíg nálunk az idejétmúlt vallási megkötöttségek fenn állanak.

A kölcsönös megértés, tolerancia és a haladó humanizmus szellemében oldandó meg ez a kérdéskomplexum is. Kár tehát a dolgokat eltúlozni és vészharangokat húzni ott, ahol valójában semmi veszély nincsen. Meggyőződésem szerint egy ilyen újfajta szekta létezése az ország belső megerősödését akkor sem érinti, ha vallási kérdésekben esetleg téves utakon jár. Akinek az erkölcsi felfogásával, vagy izlésével ellenkezik, nem fog csatlakozni hozzá. Ha „veszély”ről beszélünk, higye el a cikkirő úr, hogy a Mész Seárim népe, a Blau Ármám úr sabszegényei az ország belső konszolidációjának többet ártanak, mint az országban bárki, jöllehet tételes vallási és hitbuzgalmi szempontból semmiféle kifogás alá nem esnek.

Dr. Fuchs Albert, Cfát

(29)

— A császárság összes iskoláiban így tanítják, ez a törvény — mondta a fiatal ember, és kifejezőtlenül hozzá fűzte: — Öfelsége nagyon érdekli a keresztia neveltetése iránt és megbízott azzal, hogy időnként beszámolókat küldjek. Végeredményben Franciaország egyik marsalljának gyermekéről van szó.

Oscarra néztem. Kis vékony gyermeknyaka egy fűzet fölé hajlott. Unalmában rajzolgatót. Engem először az apácák neveltek, aztán bezárták az apácákat vagy elűldözték őket és nekünk gyerekeknek azt mondták, hogy Isten nem létezik, csak az Ertelem. Ehhez a tiszta Ertelemhez kellett imádkozunk, Robespierre még oltárt is emeltetett neki. Aztán jött egy korszak, amikor senkise törődött a mi hitünkkel és mindenki azt gondolhatta, amit akart. Amidőn Napoleon első konzul lett, a papokat már nem a köztársaságra, hanem megint a szent római egyházra eskették fel. Végül Napoleon arra kényszerítette a papát, hogy Rómából Párizsba jöjjön a koronázásra és a katolikus vallást államvallássá tette. És most a katekizmust egy mondattal kiegészítette...

A parasztok fiait elviszik a földekről, hogy Napoleon hadseregeiben masirozzanak. Nyolcezer frankért megszabadulhat a katonai szolgálattól, de nyolcezer frank sok pénz egy parasztnak. Ezért a parasztok inkább egyszerűen elrejtik a fiaikat, amire a csendőrök feleségeket, testvérhűgokat és menyasszonyokat zárnak be tiszkektől. De a francia katonaszökevények kérdése már nem is fontos. Franciaországnak van elég katonája, mert a meghódított országok ezredeket kell kiállítsanak, hogy a császárhoz való hűségüket bebizonyítsák. Ezeket, tiszkeket húznak ki ágyaikból és aztán Napoleonért masiroznak. Jean Baptiste állandóan panaszkodik, hogy ezek a katonák egyáltalában nem értik a mi nyelvünket és tisztjeik csak tolmácsok útján adhatják ki parancsait. Miért masiroztatja Napoleon ezeket a fiatal fickókat, újabb csapat, újabb győzelmek felé? Hiszen Franciaország határai már olyan hosszúak, hogy már nem is védhetők. Vagy talán már nem is Franciaországról van szó? Csak róla, Napoleonról, — a császárról? Nem tudom, meddig álltunk egymással szemben ezzel a fiatal tanítóval. Hirtelen az az érzésem támadt, hogy mint egy holdkóros éltet át az utolsó esztendőket. Végül megfordultam és az ajtó felé mentem:

— Hagyja el a pótlást a katekizmusból, Oscar még túlkicsiny ehhez — mondtam és becsuktam magam mögött az ajtót.

A folyosó üres volt. Erőltlenül támaszkodtam a falhoz és ellenállhatatlanul sírni kezdtem. Oscar még kicsi, — nyugtom — még nem tudja, mit jelent ez... És éppen azért akarod, hogy a gyermekek bemagolják, Napoleon, éppen ezért, te lélekhablól. Az emberi jogokért egy egész nép vértét és amikor már kimerült és az emberi jogokat kiküldtették, te egyszerűen ennek a népek a nyakára hágtál... Már nem tudom, hogyan jutottam a hálószobába. Csak azt tudom, hogy már az ágyon voltam és a párnákon sirtam. Ezek a kiáltványok! Már ismerjük őket, a „Moniteur” első oldala mindig tele van velük. Mindig ugyanazok a szavak, mint a piramisok alatt, amelyeket először egy vasárnapi ebéden olvastott fel. „Ennek a hadparancsnak alapját az emberi jogok képezik...” — mondta akkor neki valaki. Joseph volt, az idősebb testvére, aki gyűlöli őt. „Es az emberi jogokat nem te irtad” — mondta Joseph. Nem, Napoleon, te visszaélés a nevével. Azzal az ürüggyel, hogy a népeket felszabadított, alapjában véve leigázodta őket. Es az emberi jogok nevében folyik a vér...

Valaki a karjaiba vett.

— Désirée?

— Ismered azt a pótlást a katekizmusban, amelyet Oscarnak tanulnia kell? — nyugtem fel, Jean Baptiste magához szoritott.

— Eltiltottam — sutogtam neki — helyesen tettem?

— Jól tetted, magam is eltiltottam volna — válaszolt. Karjainak szoritása nem engedett.

— Jean Baptiste, majdnem férjhez mentem ehhez az emberhez, képzeld el!

Nevetése kiszabadított gondolataim fogságából.

— Vannak dolgok, amelyeket nem akarok elképzelni, kislányom.

Néhány nappal később találkoztam először Monsieur Beethovennel. Középmagas, zömök ember, olyan frizurával, amely még soha nem jelent meg asztalunknál. Arca kerek és napbarított, himlőhelyes, lapos orra van és álmos szemei. Amikor megszólították, kutató szemekkel nézi a beszélőt és ajkait figyelni. Mivel tudtam, hogy nehezen hall, hangosan kiáltottam neki, mennyire örülök, hogy meglátogat minket. Jean Baptiste a vállára ütött és megkérdezte, mi újság Bécsben? Természetesen csak udvariasságból kérdezte. De a muzsikuskomolyan válaszolt:

— Háborúra készülnek fel, arra számítanak, hogy a császár seregeivel Ausztria ellen fordul.

Jean Baptiste a fejét csóválta és homlokán ráncok keletkeztek. Nem számított arra, hogy udvariasság kérdése legyen precíz választ kap.

— Hogyan játszanak a zenekarunk tagjai? — kérdezte tovább Jean Baptiste.

Monsieur Beethoven megrázta a fejét. Jean Baptiste erre nagyon megismételte a kérdést. A muzsikuskomolyan fel-emelte súlyos szemöldökét, álmos szemei csillogni kezdtek:

— Megértettem, amit mondott, követ ur, — pardon marsall ur — ugye most így szólítják önt? Zenekarának tagjai nagyon rosszul játszanak, marsall ur.

— Remélem, hogy azért dirigálni fogja új szimfóniáját — kiáltotta teljes erővel Jean Baptiste.

Beethoven kuncogott:

— Igen, mert kíváncsi vagyok a véleményére, követ ur!

— Monseigneur! — kiáltotta férjem egyik adjutánsa a muzsikuskomolyan.

— Hívjon csak nyugodtan Beethoven úrnak, nem vagyok monseigneur — válaszolt a vendégünk.

— De a marsallnak „monseigneur” megszólítás jár — kiáltott elkeseredve az adjutáns. Elővettem a zsebkendőmet, hogy belenevessek. Vendégünk mélyenfekvő szemével komolyan nézett Jean Baptiste-ra.

— Nagyon nehezen ismeri ki magát az ember a címekben, különösen, ha valaki olyan rosszul hall, mint én. Köszönöm önnek monseigneur, hogy ehhez a göttingeni professzorhoz akar küldeni engem.

— A saját muzsikáját hallja? — szólalt meg valaki az idegen mögött. Beethoven kíváncsiskodva hátrafordult. Meghallotta a frissen csengő gyermekhangot. Valamit gyorsan mondani akartam, hogy elfeledtessem vele a kegyetlen gyermekkérdést, de a hatalmas, fésületlen fej már lehajlott:

— Kérdeztl valamit, kislány?

— Hogy hallja-e a saját muzsikáját? — kiáltott Oscar. Beethoven bólintott és komolyan megszólalt:

— Igen, nagyon is tisztán. Itt benn! — és a mellére mutatott. — Es itt is... — megkopogtatta kidülldő, széles homlokát. — De a muzsikuskomolyan, akik a zenémet játszzák, nem hallom tisztán. Es ez néha szerencse. Például, ha olyan rossz muzsikuskomolyan van szó, mint a papáé.

Vacsora után mind átmentünk és leültünk a nagy bálterembe. A zenekar tagjai nyugtalanul hangolták hangszereiket és félénk pillantásokat vetettek reánk.

— Nincsenek megszokva Beethoven szimfóniát játszani, balettzene könnyebb lenne nekik... — vélte Jean Baptiste.

A hallgatóság széksora elé három vörös selyemfotel helyeztek el, melyeket a Hannoveri ház aranyozott koronái díszítettek. Itt ülünk hárman, Jean Baptiste-tal és Oscarral. A gyerek majdnem elveszett az öblös, karoszekében. Beethoven a zenekar tagjai között állt és német nyelven adta az utolsó utasításokat. Nyugodt, nagy gesztusokkal követte szavait.

— Tulajdonképpen mit fog dirigálni? — kérdeztem Jean Baptiste-t.

— Egy szimfóniát, amelyet még tavaly írt.

— Eredetileg az volt a szándékom, hogy ezt a szimfóniát Bernadotte tábornoknak fogom ajánlani — mondta elmélázva. — Aztán arra gondoltam, hogy talán helyesebb lesz a fanciák császáranak ajánlani. De... — itt szünetet tartott, maga elé meredt és úgy látszott, hogy megfledkezett a közönségről, majd észébe jutott, hol van, homlokából félsimított egy nagy hajfürtöt — meg-látjuk — morogta és hozzáfűzte: — Kezdhettünk, tábornok ur?

— Monseigneur — sziszegte nyomban Jean Baptiste egyik adjutánsa, aki közvetlenül mögöttünk ült. Jean Baptiste mosolygott:

— Kérem — kezdje meg, kedves barátom!

A nehézkes alak fellépett a dirigens pódiumra. Csak széles hátát láttuk. A súlyos kéz, melyen feltűnően vékony ujjak voltak, egy karmesteri pálcát tartott. Megkopogtatta a pultot. Halális esend lett. Kiterjesztette a karjait, magasba lendítette és — aztán megkezdődött.

Nem tudom megítélni, hogy zenészeink jól vagy rosszul játszottak. Csak annyit tudok, hogy Beethoven hatalmas karjaival úgy felkorbácsolta és úgy muzsikáltatta őket, mint ahogy ezt tőlük sohasem hallottam. A zene organaként bűgött és mégis édes hegedű-muzsika volt. Ujjongott és panaszkodott, esábitott és ígért. Kezemet a szájamra szoritottam, mert ajkaim reszketni kezdtek. Ez a zene egész más valami volt, mint a Marsellaise. De valószínűleg így zengett, amikor az emberi jogokért a csatába mentek és Franciaország határait védelmezték. Mint egy ima és ugyanakkor ujjongó kiáltás... Kissé előre hajoltam, hogy Jean Baptiste arcát láthassam. Jean Baptiste arca mintha megkövült volna. Ajkait összeszorította, bátran és keskenyen ugrott elő az orr, a szemé csillogtak. Jobbkeze a fotel karfáján nyugodott és oly gyorsan szoritotta, hogy erei kidülldektek.

Egyikünk se vette észre, hogy kurir jelent meg a teremben. Es azt se, hogy az adjutáns halkán felállt és a kurirtól írást vett át. Es azt se, hogy az adjutáns egy pillantást vetett a pécsetre, majd azonnal Jean Baptiste mellé lépett. Amikor Villatte egész könnyedén megérintette a karját, Jean Baptiste összeresztett. Egy pillanat töredékéig zavartan nézett maga elé, aztán átvette az írást és intett az adjutánsnak. Villatte szorosan melléje állt. A zene tovább játszott, a terem falai — úgy éreztem — leomlottak és lebegni kezdtem és remélni, hinni, mint sok évvel ezelőtt, amikor, mint kislány, papa erős kezében hittem és reméltem.

A szimfónia két tétele közti rövid esendben, papirizéget hallottunk. Jean Baptiste előbb feltörte a pécset, majd széthajtotta a levelet. Monsieur Beethoven megfordult és kutatóan nézett reánk. Jean Baptiste parancsolóan intett: Továbbjászani! Monsieur Beethoven fel-emelte a dirigens pálcát, megint kiterjesztette a karjait és a hegedűk feljajultak...

Jean Baptiste olvasott. De közben egy pillanatra fel-nézett. Ugy tűnt, mint ha még vágyón hallgatná ezt az égi muzsikát. Aztán átvette a tollat, melyet egyik adjutánsa nyújtott oda és egy blokkból kitépett papirdarabra parancsot írt. Az adjutáns eltűnt a parancsával. Helyére egy másik lépett zajtalanul. Ez is mindjárt eltűnt egy másik írott papírral. A harmadik strammul megállt a selyemfotel mellett és összeverte a sarkantyúit. A sarkantyúk pengése átütött az égi muzsikán és Jean Baptiste szája idegesen megrándult, de tovább írt. Es csak amikor már a harmadik tiszt is eltűnt, figyelt fel újból a zenére. Már nem kiegyenesedte és égőn izzó szemekkel, hanem kissé meghajlottan és félig csukott szemhéjjakkal. Láttam, amint alsó ajkát rágta. Csak a végén, amikor újból felujjongott a szabadság, egyenlőség és testvériség éneke — emelte fel a fejét. De éreztem, hogy ez már nem a muzsikának szül, hanem a hangnak, amely

belsejében megszólalt. Nem tudom, hogy ez a hang mit mondott neki. Mindenesetre Beethoven muzsikája ki-sértte és Jean Baptiste keserűen mosolygott hozzá.

Felcsattant a taps és én lehúztam kesztyűmet, hogy jobban tapsolhassak. Beethoven zavartan és félszegesen hajlott meg, a muzsikuskomolyan mutatott, akikkel annyira elégedetlen volt; azok is felálltak, meghajoltak és mi még jobban tapsoltunk.

Jean Baptiste mellett állott már mindhárom adjutánsa. Arcuk rendkívül feszültnek látszott. De Jean Baptiste előre lépett, kinyújtotta a kezét és a fiatalabb és ügyet- len Beethovennek úgy segített leszállni a pódiumról, mintha valami rendkívüli méltósággal állana szemben.

— Köszönöm, Beethoven, szívből köszönöm — mondta Jean Baptiste röviden.

A himlőhelyes arc hirtelen simábbnak tűnt, szemé mély üregükben szikráztak, élénk volt és elégedett.

— Emlékezzék vissza, tábornok, a bécsi követéségen egy este maga játszott nekem először a Marsellaisét.

— Igen, egy újjal a zongorán. Többet nem tudok — nevetett Jean Baptiste.

— Akkor először hallottam a himnusukat. Egy szabad nép himnusát... Beethoven szemé nem engedte el Jean Baptiste arcát, aki sokkal magasabb volt nála, úgyhogy Beethovennek nagyon magasra kellett a fejét emelni. — Gyakran gondoltam arra az estére, miáltal a szimfóniámat írtam. Ezért akartam önnek felajánlani. A francia nép egy fiatal tábornokának...

— Már nem vagyok többé fiatal generális, Beethoven!

Beethoven nem válaszolt. Furcsán nézett Jean Baptiste-ra, aki azt hitte, hogy nem hallotta a megjegyzését. Ezért újból kiáltott:

— Azt mondtam, hogy nem vagyok többé fiatal tábornok.

Beethoven még mindig nem válaszolt. Láttam, hogy Jean Baptiste mögött a három adjutáns már toporzékol a türelmetlenségében.

— De aztán jött egy másik és az összes határokra hozta az önk népének üzenetét — szólalt meg végül Beethoven. — Ezért arra gondoltam, hogy szimfóniámat mégis neki fogom ajánlani. Mit gondol, Bernadotte tábornok?

— Monseigneur! — javították ki korusban az adjutánsok. De Jean Baptiste haragosan leintette őket.

— Az összes határokra — ismételte komolyan Beethoven. Mosolygott, őszintén, majdnem gyermekesen. — Azon az estén Bécsben ön az emberi jogokról beszélt nekem. Nagyon keveset tudtam addig az ilyen dolgokról, mert nem foglalkozom politikával. De ennek semmi köze nincs a politikához. — Mosolygott: — Egy újjal játszott nekem a himnuszt, Bernadotte!

— Es ezt csinálta belőle, Beethoven — folytatta megindulva Jean Baptiste. Kis szünet keletkezett.

— Monseigneur — sutogta az egyik adjutáns. Jean Baptiste felegyenesedett, végigsimított az arcán, mintha valamilyen emlékeztet akarna elkergetni.

— Monsieur van Beethoven, köszönöm önnek a koncertet. Jó utat kívánok Göttingenbe és szívből remélem, hogy az ottani professzorban nem fog csalódní. — Most vendégeinkhez, a garnizon tisztjeihez és hölgyeikhez, valamint a hannoveri társaság előkelőségeihez fordult: — El kell búcsúznom önöktől, mert holnap kora reggel háborúba megyek. — Jean Baptiste mosolyogva meghajlott: — A császár parancsa! Jóéjszakát, hölgyeim és uraim! Aztán a karját nyújtotta nekem.

Igen, boldogok voltunk Hannoverben. A gyertya sárga lángja még küzdött a lassan virradó reggel szürkéségével, amikor elbúcsúztunk Jean Baptiste-tól.

— Még ma visszautazok Párizsba a gyerekekkel, — mon-dotta. Fernand már régen elkészítette Jean Baptiste uti-poggyszáját. Az aranyhímzéses marsallunifórmis két kö-pény között védetten feküdt az egyik nagy utazótáská-ban. Ezüstneműt vitt magával tizenkét személy részére és egy szegényes, keskeny tábori ágynát. Jean Baptiste egyszerű, tábori uniformist viselt tábornoki rojtokkal. Megfogtam a kezét és az arcomhoz vontam.

— Kislány, ne felejt el gyakran írni. A hadügy-minisztérium majd...

En folytattam:

— ...majd továbbítani fogja a leveleimet. Mondd Jean Baptiste, hát ennek sohasem lesz vége? Folyton így lesz, örökké...?

— Örökold meg Oscart helyettem, kislány!

— Jean Baptiste, azt kérdeztem tőled, hogy ez tovább-ra is így fog menni?

— A császár parancsa: meg kell hódítani Bajorországot. Franciaország egyik marsalljához mentél feleségül, téged tehát ez nem lehet meg — válaszolta.

— Bajorország — és ha már majd meghódítottad Bajorországot? Aztán Párizsba jössz vagy mi kettén visszajövünk Hannoverbe?

— Bajorországból Ausztria ellen fogunk vonulni.

— Es aztán? Már nem kell a határainkat megvédeni, Franciaországnak már nincsenek határai, Franciaország — Franciaország — egész Európa — felelte Jean Baptiste — és Franciaország marsalljai a császár parancsára masiroznak!

— Ha arra gondolok, hogy hány-szor ajánlották fel nekem a hatalom átvételét és ha te akkor...

— Désirée! — hangzott élesen és tiltón. Es aztán halkan: — Kislány, én mint közönséges közlegény kezdem és sohasem jártam katonai akadémiára, de nem tudnám elképzelni, hogy egy koronát az utca csatornájában halászak ki. Tudniillik nem szoktam a csatornában halászni. Ezt ne feledd el. Sohasem felejtésd el!

Elfújta a gyertyákat.

Mielőtt a kocsiba szálltam volna, Beethoven megint jelentkezett. A kalap már a fejemen volt és Oscar mellett állva büszkén szorongatta kis utazótáskáját. Lassan, ügyetlenül jött felém és félszegesen meghajlott.

(Folytatása pénteken.)

Az átlagosr

időjárás ninc

kihátással a

munkanaptár

az országos

lántázási mu

meleg időjár

ja a csirázást

a begyökerez

táknál és a n

dését, ami a

azt jelenti, h

időszak beállt

is a növények

lassul, esetleg

már jól fejlett

zetü és majd

vényepidányok

zünk. Az önt

sem szükség

E helyett na

seget kapnak

kálatok, mint

pacolás és a

A könyv

a melegebb

szeptember, a

kerti vetemé

és palántázás

masabb hóna

Vetünk: bu

tőleg a hónap

ket, hónapos

répát, céklát,

bodát (spend

met, kalaráb

dughagymá

nak.

Palántázum

mot — a hón

fiolt (közép

fajtákat, mir

lamit, Ben S

káposztát (n

kalarábét, s

epret (a „Sa

rai fajtából

folyamán ny

mest).

A kötötte

folytatjuk és

nap közepéig

vetést és a

Palántaüg

zellert, kápo

brocolit vet

Veteményes

a gyomirtást

kártevők elle

összes fiatal

géntartalmu

kapnak. A bu

sítások szeri

kultiváljuk és

első könnye

(feltöltés). A

re vetett sal

bét, valamint

ket (répa, a

gyökérzöldség

szerint ritkít

A paradics

ellen réz-, v

mu vegyszer

dicsomot és

madó lisztha

nit, Oidiopsi

len meg 1-

mészkenlé

ni, Sulfinette

metezünk. A

porozzuk.

A fokozott

Peodenia és

lepkék herny

ismertett

zünk. A kápa

a retetkél e

véltetek tár

zés 2 ezrelék

phate, rögzít

gator Agrae

Kiske

Elsősorban

a fenti bevez

teket. Vetés

méterenként

istállótrágyát

negyed péc

MEZŐGAZDASÁG

Szeptember havi teendők

Konyhakert

Az átlagosnál melegebb időjárás nincs különösebb kihatással a rendszeres munkanaptárra. Folytatjuk az országos vetési és palántázási munkálatokat. A meleg időjárás meggyorsítja a csirázást, megkönnyíti a begyökereződést (a palántáknál és a növények fejlődését, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hűvös időszak beálltával, amikor is a növények fejlődése lassul, esetleg teljesen leáll, már jól fejlett, erős gyökérszövetű és majdnem kész növény példányokkal rendelkezünk. Az öntözések számát sem szükséges emelnünk. E helyett nagyobb jelentőséget kapnak a talajművelések, mint a kapálás, kucpálás és a gyomtalanítás.

A könnyű talajokban és a melegebb övezetekben szeptember, az őszi konyhakerti vetemények vetésére és palántázására a legalkalmasabb hónap.

Vetünk: burgonyát (lehetőleg a hónap közepéig) retket, hónaposretket, sárgarépat, céklát, tököt, téli lathodát (spenót), petrezselymet, kalarábét, salátát és dugghagymát, zöldhagymát.

Palántázunk: paradicsomot — a hónap elején, karfiolt (középkorai és késői fajtákat, mint, japáni, Sulamit, Ben Semen, Erfurti), káposztát (minden fajtát), kalarábét, salátát és földiepreket (a „Saint Piacre” korai fajtából már a koratéli folyamán nyerhetünk termést).

A kötöttebb talajokban folytatjuk és lehetőleg a hónap közepéig befejezzük a vetést és a palántázást.

Palántagyakba kalarábét, zellert, káposztafélét és broccolit vetünk.

Veteményesben folytatjuk a gyomirtást, kapálást és a kártevők elleni harcot. Az összes fiatal növények nitrogéntartalmu fejtágyázást kapnak. A burgonyát az utasítások szerinti időközben kultiváljuk és elkészítjük az első könnyed bakhákat (feltöltés). Az állandó helyre vetett salátát és kalarábét, valamint a gyökérfeleket (répa, petrezselyem, gyökérzöldség), a szükség szerint ritkítjuk.

A paradicsom betegségei ellen réz-, vagy kén-tartalmu vegyszerekkel, a paradicsomot és chácit megáztatjuk lisztharag (Kimchonit, Oidiopsis Faurica) ellen meg 1—1,5 százalékos mézskénlél (márak kaliforni, Sulfinate) oldattal permetezünk. Az uborkát kénporozzuk.

A fokozott erővel pusztító Peodenia és egyéb éjjeli lepkék hernyói ellen, a már ismertett módon védekezünk. A káposztafélénél és a retknél elkezdődik a levéltetvek támadása. Védekezés 2 ezrelékes Nicotine sulphate, rögzítő anyag (Emur gator Agrae 2.) oldatával.

Kiskertekben

Elsősorban szivleljük meg a fenti bevezetőben említett kertet. Vetés előtt négyzetméterenként másfél pách istállótrágyát, vagy háromnegyed pách baromfitrágyát, meg 60 gram szuperfoszfátból, 20—30 gr. ammónium sulphateból és 20 gr. kálsóból álló műtrágyakeveréket szórunk ki.

Az egyházi gyomoktól könnyen megszabadulhatunk, ha a vetés előtt egy-két héttel rendszeresen öntözzük a talajt. A nedvesség hatására a gyomok kihajtanak és sekélyes kapálással (sarabolással) könnyen irthatók.

A lazább talajokban elengedő a 3—5 naponkénti, a kötöttebb talajokban meg a 6—8 naponkénti öntözés.

Függetlenül magunkat a zöldségkereskedőktől, mert kevéske, igitó földmunka révén nem csak jelentős összegeket takaríthatunk meg, hanem állandó, friss és jómínőségű zöldségfélékkel láthatjuk el konyháinkat.

Virágoskert

Az egyházi virágok közül elkezdjük az oroszlánszáj, vagy tática (loá árja, Antorrhinum majus gr.), a cipornéj chátul (Calendula off.), a Szalmavirágok (almávet Helichrysum mon. és az Acroclinum) az egyházi szarkaláb (Delphinium con.), valamint a Chlox vetését. A hónap vége felé elkezdjük a Százszorszép (már gánit, Bellis perennis-ével is) és a harangvirág (páamont, Campanula media) vetését is. Folytatjuk a multhónapban elkezdett virágok vetését, a tavaszi ünnepekre való virágzásra.

Az élő növényeink közül sarjak vagy töszétosztás útján szaporítjuk a Gerberát, a Margaretát, a Callát, valamint az ibolyát (Viola udorata, szigalit). Az ibolya, amit 30x25 centis sor és tőtávolságra ültetünk, már január hónapban hozza első virágjait.

Szeptember a **hagymás és gumós növények** ültetési idejének kezdete. Ültetünk Irist (minden fajtát és színt) 5-8 centi mélyre, liliomot (minden fajtát és színt) 10-12 centi, „sárga” liliomot (Hermerocalis flava) 10-12 centi, Ixiát, diszippresot (Anemone, minden színben!), nuritot (Ranunculus asi.) Freeziát, 4-6 centi mélyre, valamint nárciszt (Narcissus) 15 centi és gladiolust 8-10 centi mélyre.

Szegtűt tovább palántázunk. A virágzó növényeket 5-6 hetenként a szokásos műtrágyakeverékkel trágyázunk.

Rózsát, a meleg övezetekben szeptemberben szemezük. Hogy a növények virágzását az ünnepek eljöttére biztosítsuk, higitott műtrágyával, vagy higitott baromfitrágyával öntözzük.

Az ültetésre, vagy eladásra szánt fiatal növényeket ne trágyazzuk.

Rendszeres permetezési munkálatokkal folytatjuk a betegségek és a kártevők elleni védekezést.

Cserepes szobanövényeink közül, most van a Cinerária vetésének ideje. A Cyclament, a Primulát és a különböző pálmákat baromfi, vagy istállótrágya oldatával öntözzük meg. Trágyalé szükséglet negyedpohányi cserepenként. A nagyobb pálmáknál egyharmad-fél pohányi.

A Begonia egyes fajtáiból dugványokat készíthetünk.

A hónap elején, a szabadföldben nevelt fiatal Calla növényeket 15-20 centis cserepekbe becserpezük. A becserpezéshez, 3 rész könnyű föld, meg 2 rész jól beérett trágyaföld, meg egy rész komposztból álló „könyű” földkeveréket használunk, amihez páchonként 100-120 gram szuperfoszfátot adunk. A Callákat ebben a földkeverékben minden további átültetés nélkül nevelhetjük a virágzásukig.

Praktikus tanácsok minden szobanövény kedvelő számára

A pálmák és fikuszok poros, piszkos levelét hig szappanosvízzel moshatjuk tisztára, rongy, vagy vatta segítségével. Ha a leveleket zöld, vagy fekete levéltetvek támadnak meg, úgy a fenti szappanosvízbe 3-4 csepp nikotinszulfátot is teszünk. Erős tetű fellépése esetén

A pesti zsidó kórház röntgenesei

Irta: Lóránt Klára

1944 március 19-én délután 6 órakor a rádió mellett ültem, amikor a bementő közölte, hogy a színházak és mozik három napra bezárnak. Egy óra múlva megjött a férjem a hírrel: a németek megszállták Magyarországot. „Menjünk le Kolozsvárra — mondtam férjemnek — oda később érnek el és onnan könnyebben lehet szökni.”

De már nem lehetett. Vonatokról leszedték és elhurcolták a zsidókat.

Egy darabig még dolgoztunk a Szeretőkórházban, a pesti Chevra Kadisa nagy kórházában. Április 15-én reggel bekövetkezett az, ami től féltünk: a Luftwaffe elvette kórházunkat. Ránéztem főnökömre és azt mondtam neki: „Most örökre elváltunk.”

„Nem, én hiszem, hogy ha majd mindennek vége lesz, tovább fogunk dolgozni”, — válaszolta szegény, aztán szétszéledtünk.

Igy kezdődött. Ezeket a sorokat a zsidó kórház röntgenes karának, a zsidó tudomány bűszkeségének, pusztulása emlékére írom most. Dr. Weiss és dr. Lichtenstein kivételével valamennyien utódok nélkül távoztak. S bár emlékeket a szakirodalom megőrizte, kötelességemnek tartom, hogy alakjukat még egyszer felidézjem.

Két héttel később Minka, a röntgen-laboratórium beosztottja, aki bent lakott a kórházban, azzal a hírrel állított be, hogy azonnal menjek. A németek hívatnak. Egy őrmester fogadott, szöke pifke, ezekkel a szavakkal: „Maga dolgozni fog nekünk és fizetést kap.” Később előkerült még néhány régi alkalmazott. A németek rendkívül udvariasan viselkedtek, a tiszták lekezelték velünk. Helyzetünk oly kivételesnek tűnt, hogy főnökünk, dr. Polgár arra kért, kövessék el mindent, hogy őt is behívják. Dr. Polgárnak egyébként is oka volt a nyugtalanságra. Felkereste őt egy fiatal lány, dr. Lechner

lemonás, vagy esetelész helyett legjobb a megtámadott növényi részeket (legtöbb esetben a leveleket) a fenti nikotinoszappanos vízben megmártani.

Cserepeinket ne fessük be olajfestékkel. Az olaj elzárja a cserep porusait és így meggátolja a cserepben lévő föld szellőzését és a felesleges nedvesség elpárolgását.

Cserepes szobanövényeink öntözésénél legyünk mértékletesek. A túlzott öntözés kiszorítja a földben lévő levegőbuborékokat, a földszemeket összeragassza. Kellő levegőmennyiség híján a föld „befullad”, azaz megdohosodik, a gyökerek nem fejlődnek rendesen, megbetegednek, ami magután vonja a növény részleges, vagy teljes pusztulását. Legjobb akkor öntözni, ha a cserep talajának felső, 2-3 centis vastagsága rétege — tapintás mormozásánál — kiszikkadt. Ajánlatos a cserepek talaját évente legalább 3-4-szer kiszáritani, valamint a középső időszakban többször — egy hegyes fadarab segítségével megkapálni. Ügyeljünk, nehogy a gyökérzetet megsértjük.

A fentiek olól csak a páfrányok és a Phylodeudron képeznek kivételt, amiknek, mint kimondott mocsári növényeknek sok melegre, párára, levegőre és nyirkosságra van szükségük.

Cserepes kaktuszainkat tartuk napos helyen. Számukra elengedő az egyszer, három-négy hetenkénti öntözés.

Zsuzsa, zsidókórházi röntgen orvosnő huga, azzal a fenyegető hírrel, hogy az SS kereste lakásukon Zsuzsát. Miután nem találták ott, azzal távoztak, hogy ha másnap nem kerül elő, elvisszik a hugát. A házkutatás során dr. Polgár nevét is megtalálták a feljegyzések között. Zsuzsa menyasszonya volt kollégájának, dr. Weil Emilnek, aki viszont a kommunista mozgalom egyik intellektuális vezetője volt és hosszú évek óta raboskodott. A megszállás után Zsuzsa illegálisba ment és áldozatul hagyta hugát, akit a németek el is vittek. Sohasem került vissza.

Pár hét múlva, miatt az orosz fronton szétlőtt fejű, ősszerencsés testű németeket kellett fotografálnunk. Feri bácsi, a portás, aki 120 kilójával, aranyzöld sapkájával, mint modernizált Buddha ült a portán, jeleket sugárzott szét közöttünk. Hagyjuk ott munkahelyünket és meneküljünk, a németek valamire készülődnek.

Június 6-án reggel hívatott és arra kért, hogy távozzam valami ürügyel, veszélyben vagyok. Valami hivatalos elintézési valót adott és én páni félelemben eltávoztam. A közben lakott Kemény Stefi barátnőm, kolléganőm a zsidó kórházból, hozzárohantam tanácsért. A rémületől bement adta elő a náluk történeteket.

A zsidó kórház röntgenes kara messzeföldön híres volt. A laboratórium utolsó főnöke dr. Bársony Tivadar volt, aki nemzetközi tekintélyre tett szert. Hatalmas tudással, bámulatos intuícióval rendelkezett, olyan gardát szervezett maga körül, amely pártját ritkította a szakmában. Közöttük a hetköznap is versenyszámba ment. Valamennyien maximális teljesítményre törekedtek. Bársony útmutatása mellett élénk szakirodalmi tevékenységet fejtek ki.

Dr. Bársony hirtelen és fiatalon halt meg, azt hiszem 1943-ban. A gárda dr. Leopold Margit, a lelkiismeretes és nagy rutinnal rendelkező korelnök vezetése alatt együttmaradt. Dr. Winter Kató, a csont- és izületi megbetegedések szakértője volt, dr. Wald Béla a rákterápia specialistája, akárcsak dr. Lichtenstein Béla. Dr. Weiss Miklóst tartották a legátíróbb tehetségnek a legnehezebb területen, a koponyavizsgálatban képezte ki magát. Dr. Vogel Mária hasonlíthatatlan belgyógyászati diagnoszt volt, ma őt tartják Pest legjobb röntgenesének. Dr. Lechner Zsuzsát a legjobb vezető főnöve lett a zsidó kórháznak, dr. Hajdu Imre pedig a MABI-nak a magyar munkásbiztosító pénztárnak.

A zsidó kórházat az SS vette el, de a röntgenlaboratóriumban meghagytak néhány helyet a zsidó orvosok számára. Az SS-orvos Kemény Stefit szemelte ki asszisztensnőül. Neki is németeket kellett kiszolgálnia. Özvegyasszony volt. Egyetlen lányát, a szép Jutkát, aki mint zongorista és szanzen énekesnő már ismeretes volt, maga mellé vette a laboratóriumba, hogy együtt maradjanak. Az orvosok beosztottak egymás között a szolgálatot, úgyhogy mindenkire másnaponként került sor.

Június 5-én Leopold Winkler és Lichtenstein dolgoztak. Egyszerre SS-alakok lepték el a laboratóriumot, félbeszakították a munkát és mindent az előcsarnokba parancsoltak. Stefi mitsem sejtve lépett ki a német orvos fülkéjéből. Azonnal a többiek közé állították. Nem beszélhettek egymással. Hosszú idő telt így el gyötrelmes feszültségben. Az előcsarnok

Üzleti út, vagy luxus-utazás

Kérvények kitöltése. Repülő-, hajó- és vasúti jegyek eladása, izraeli fontért. Pontos felvilágosítás, programok és utazások megszervezése, szakemberünk tanácsai alapján. / Forduljon hozzánk bizalommal!

„TRAVA”

UTAZÁSI ÉS TURISZTIKAI IRODA

Biztosítás Szállítás

Tel-Aviv, Achad Háám-u. 11. Telefon 4275

Magyarul beszélünk.

Nagy emberek mosolya

G. B. Shaw mondta:

A szabadság felelősséggel jár. Ezért fél tőle sok ember.

Az emberek mindabban hisznek, ami szórakoztatja és kielégíti őket, vagy amiről azt hiszik, hogy hasznos fog nekik hajtan.

Nem a multra való emlékezés tesz bennünket bölcsökké, hanem a jövőnkért való felelősségvállalás.

*

William Faulkner, a Nobel-díjas amerikai író a „Paris Review”-ben megjelent ezeket mondta:

— A művészet független a környezettől... Szerintem a legjobb foglalkozás, amit valaha is felajánlottak nekem, egy nyilvános ház vezetése volt. Véleményem szerint ez ideális környezet író számára. Az ilyen intézmény teljesen csendes a reggeli órákban, amelyek nagyon alkalmasak a szellemi alkotásra.

— Iró foglalkozásom üzéséhez a következők szükségesek: papír, toll, dohány, étel és egy kis vízki.

— A legszomorúbb dolog az életben, hogy az egyetlen tevékenység, amely nap-nap után nyolc órán keresztül fűzhető: a munka. Nyolc órán át nem lehet egyfolytában enni, inni, vagy szerelmeskedni. Csak dolgozni lehet...

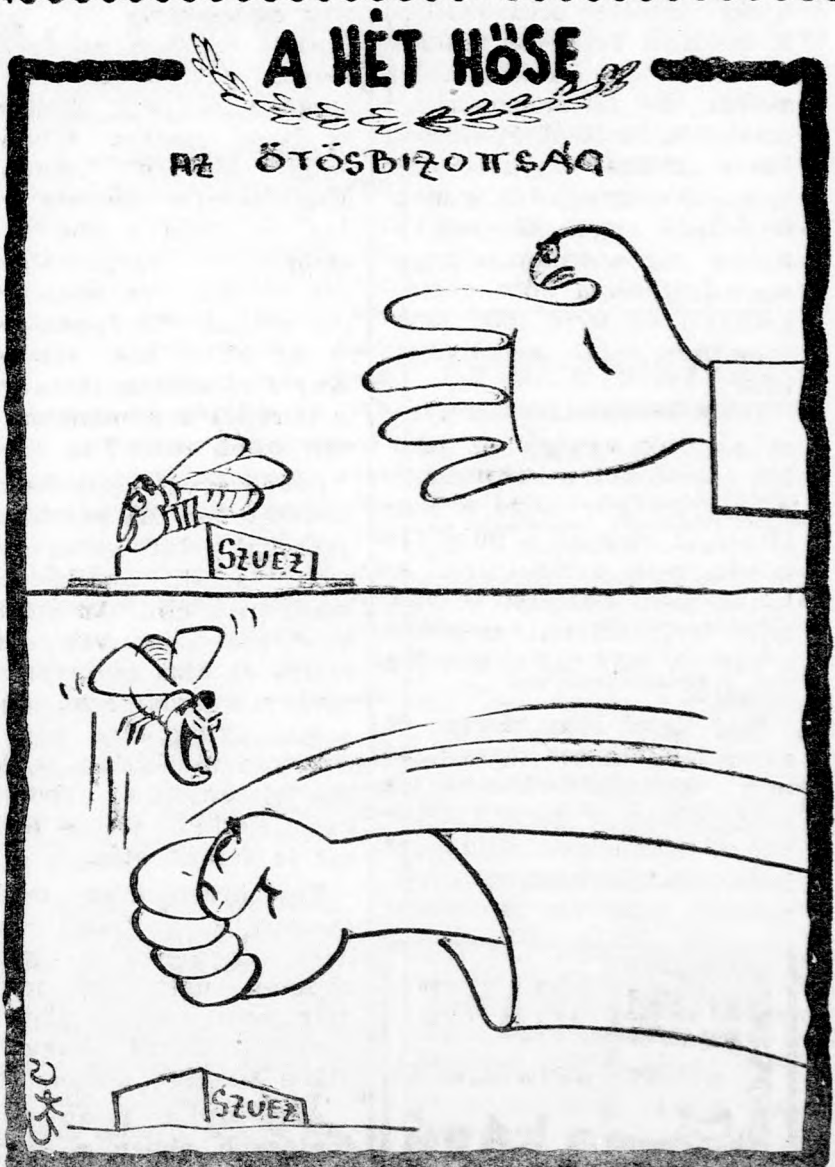
*

Adenauer német szövetségi kancellár legutóbbi interjút adott egy amerikai újság íróknak. Az első kérdés így hangzott:

— Kiket tart politikai szempontból a legveszedelmesebb embereknek?

Adenauer ezt válaszolta:

— A legveszedelmesebb emberek azok az ellenségeim, akik afőlött bosszankodnak, hogy nem lehetnek a barátaim és azok a barátaim, akik azért haragudnak, mert nem lehetnek az ellenségeim.

Ami az ASSZONYOKAT érdekli

Közli: Guttman Kató

A divat filozófiája

A hűség, amit az asszonyoknak olyan sűrűn a szeméretnek, hajtóerő, amely szépség fegyvere. A férfiak buták, nevetnek a hűságon, pedig az ő érdekeit szolgálja. Nem beszélve arról, hogy ők még nálunk is hiúbbak.

Amikor az izlés és a hűség egymással párosulva kihozzák az asszonyokból a szépet, ez a divat.

Minden divat vonzó és megkapó, mert minden, ami divatos, egy újabb erőfeszítés a szépségért, a megközelítése egy ideálnak, amit mindannyian keresünk.

A divatot nem lehet elvont, halott tárgyként kezelni. Egy divatos ruha, amit senki sem hord, olyan, mintha egy öszeserből a baba lőne. A divatos holminak élnie kell, szép asszonyokon, akik hordják.

A divat sohasem szabály, csak keret. Mindenki a maga adottságainak megfelelően illeszkedik ebbe a keretbe. Ez az izlés.

DIVAT

A blúz mindig aktuális, tavasszal, nyáron, ősszel és a mi klímánkban még télen is. És mint a ruhának, ka-

főleg fiatalosak ezek a blúzok.

I. kép: Fehér organdi, háromnegyedes bevart újjú

II. kép: Fehér muszlin blúz, hosszú újjakkal, amelyek dupla férfingszerű manzsettákkal csukódnak.

lapnak, cipőnek, a blúznak is megvan a maga divatja.

Az itt bemutatott két blúz, fekete szűk szoknyához, már az őszi kollekcióból való. Habosak, frissek, szépek és

blúz, kicsit elálló manzsettákkal. A blúz bubigalléros, elől gyöngyházgombok futnak rajta végig. A két oldalt duplán rátett, krizantém mintájú himzés kiemelkedik a vékony alpból.

A blúz elől gömbölyű gyöngökkel gonbolódik és a nyaknál hatalmas masniban van összekötve. (A lapos, divatos, fütre fésült, új frizura hozza!)

A szemölcs ragályos lehel

Az apró, lencsenagyságu szemölcsök, amelyek fiatalabb embereknél és gyermekeknél gyakran láthatók. Ragályosak lehetnek. Okozójuk egy vírus, amelyet csak elektro-mikroszkop fedezhet fel. Ha nem tüntetjük el az első szemölcsöt, nyomában újabb és újabb szemölcsök jelentkezhettek. A legjobb tehát orvoshoz menni, ha a gyermek bőrén — leginkább 4-5 éves korban — kis halvány rózsaszínű szemölcs mutatkozik.

Azelőtt kénssavval kezelték őket, de ez igen veszélyes, mert csúnya sebhelyeket hagyhat hátra. Ma már különleges dózsolásos módszert (Schleifmethode) alkalmaznak, amelynek a kezelés mélységét pontosan meg lehet állapítani, úgy hogy nem marad hátra heg.

Egy másik bőrbetegség, amit gyakran összetévesztenek a szemöccsel, a kis fülgolyó alakú, szintelen kimerkedés a bőrön. Főleg

arcon, nyakon, háton és a mell kezdeténél szoktak feltűnni. Ezek jóindulatu daganatai a kötőszövetnek és nehézség nélkül eltávolíthatók. A dózsolásos módszeren kívül az orvosok az elektrolízises kezelést is alkalmazzák.

A szemölcsöket sohasem próbáljuk magunk eltávolítani, ez infekciót okozhat és sebhelyek maradhatnak a kezelés nyomán. Vannak, akik esküsznek rá, hogy a szemölcsök leszáradnak, ha krétával kenik be őket. Mások a kréta helyett egy darab hagymát ajánlanak. Ezek a házi-szerek — még ha nem is segítenek — legalább ártatlanok.

A legegyszerűbb és legbiztosabb út mégis csak az orvoshoz vezet. Ez nemcsak a nőkre vonatkozik, akiknél a szemölcs hűsági kérdés, hanem a férfiakra is, akiknél a szemölcs megnehezíti a borotválkozást.

Melyek az asszony „legszebb” évei?

Ezt a kérdést egy angol újság intézte olvasóinál. A befutott feleletek többsége 20-25 év közötti korra szavaztak az 50-55 év közötti korra is. Ezek ugyanis azok az évek, magyarázták a meglett korú angol hölgyek, amikor végre valahára megszabadultunk a kötelezettségeinktől és több időt szentelhetünk saját személyünknek.

Husz évvel már többnyire mögöttünk vannak az iskolák (és nálunk a katonaság). A gyermekkor szigorú korlátozásai elcsesznek a pubertás nehézségein átlábolunk. A kinek más életcélja is van, mint férjhezmenni, az ebben a korban már tudja, mit fog csinálni.

Egy fiatal lány részéről ez az az idő, amikor társaságát már önmaga választja meg. Ebben a korban fejlődik ki személyes stílusa és izlése. És főleg ez az a kor, amikor joga van annyiszor

szerelemnek lenni, ahány-szor csak akar.

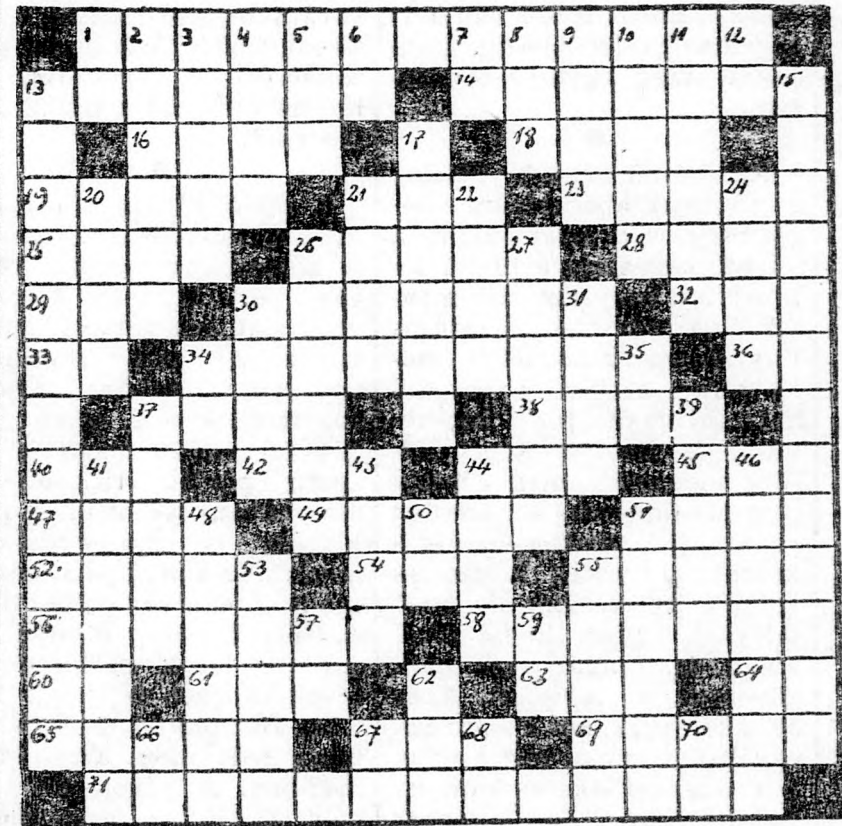
Amit ezekben az években keres, azt többé-kevésbé magára költetheti. Ezek azok az évek, amikor többnyire majd minden „stimmel”. Mindenesetre ezekben a boldog években a nők a legszebbek és legegészségesebbek — diéta és szépségápolás nélkül. Főképpen pedig ez az az a kor, amikor a lány férjhezmegy és a golya is berepül a kéményen. Hát van szebb ennél?

Ötven évvel kezdődik a nő életében egy új periódus. A gyerekek felnöttek és az asszony saját, önálló életét kezdi újra élni. Az anyának most már joga van nyugalomra és újra ideje van önmagával foglalkozni. Új alkalma nyílik arra, hogy kimélyítse férjével a bensőséges viszonyt, új „hobby”-k után nézhet, sőt a hivatását is felújíthatja.

Egy ötven éves modern asszony elég fiatal ahhoz, hogy megjelenése gondot okozzon neki. És miután már nem egészen fiatal — hozzálat ahhoz, hogy legalább fiatalon nézzen ki.

Ami pedig, talán a legfontosabb ebben a korban, rendszerint megtanulja, mi az nagymamának lenni, ami egyike az élet legistább örömeinek.

KERESZTREJTÉNY 153

Visszintés: 1. Csajkovszki-balet. — 13. Byron hős és Schumann nyitány. 14. Csajkovszki balett (e=ó). 16. E. A. E. L. 18. Például a víz. 19. Német vihar. 21. Fél kaftán. 23. L-lel férfiak hordják. 25. Régies lábbeli. 26. Kommunista állam héber neve. 28. Fordított német szórakozóhely. 29. Kártya. 30. Corelli híres műve. 32. Pracni része. 33. Azonos betűk. 34. Schubert-balet zene. 36. Római aprópénz. 37. Ritmikus mozgás. 38. Tanonc. 40. Rómán pénzem. 42. Góg. 44. Női név (ék hiány). 45. Kövérség jele. 47. Drágit. 49. Francia város. 51. Im én éni li... 52. Nem alkuszik. — 54. Lásd a vízsz. 42. 55. Kevert alváz. 56. Keleti túlvilág. 58. R-rel az elején angol film színész. 60. Szintén. 61. R. L. O. 63. Ló-buzdítás. 64. A vízszint 37 része. 65. Idegen kő. 67. Halfajta. — 69. ...k szól, akit illet. 71. Beethoven-mű (Goethe).

Kereskedelmi tárgyalások Svájcral

Néhány nap múlva Bernben kereskedelmi tárgyalások kezdődnek Izrael és Svájc között. Micháel Cur, az ipar- és kereskedelmi minisztérium külkereskedelmi osztályának vezetője, aki a tárgyalások céljából tegnap Svájcba utazott, elmondotta az újságíróknak, hogy a két ország között eddig nem állt fenn szerződéses kereskedelmi kapcsolat. Mindamellett Svájc és Izrael eddig is élték üzleti összeköttetésben állottak a Bank Leumi és a Banque Crédit Suisse bank közti megállapodásán keresztül. Izrael ennek a megállapodásnak a keretén belül főleg textilárut, szerszámokat és finommechanikai műszereket vásárolt 5 millió dollár értékben. Svájc narancsfajtákat és különböző ipari termékeket vett 2 millió 250.000 dollár értékben. A hét folyamán kezdődő tárgyalásokban résztvesz J. Toikovszki, Izrael svájci követe, valamint J. Nászi zürichi konzul is.

Függőleges: 1. Ucca fele. 2. Héber és jiddis költő nev. kezdőbetűjével. 3. Vissza: k-val nem túlságosan tiszteltemélő úr. 4. Szörme. 5. Főzélék. 6. Héber tanu. 7. Telavivi meg. 8. Z. I. I. 9. Öntet (ék. fel.). 10. Válu. 11. Felesleges teher. 12. A.R. 13. Beethoven-mű. 15. Mozart-mű. 17. Olasz galamb és híres dal címe. 20. Orosz hírvénykönyv. 21. Piacon működő hölgy. 22. Pesti jazzzenekar volt. 24. Orosz női név. 26. Nagy francia filozófus. 27. Híres ó-kori város a Közéleleten. 30. Hosszú idegen nyelven. 31. Nyujtani. 34. Főlé. 35. Azonos betűk. 37. Idegen tigris (betűcsere). 39. Hindu isten. 41. Goethe-alak, a Mignon című opera főhőse (utolsó betűje elől). 43. Balti város. — 44. ...tent, megijeszt. 46. Polc, tartó. 48. Izraeli zeneszerző és nev. kezdőbetűje. 50. Skála-hang. 51. Becézett női név. (ék. fel.). 53. Végtelenül régies énekes. 55. Ezt is meg lehet vetni. 57. Örökös probléma. 59. D. G. 62. Utalvány. 66. Reggeli része. 67. Azonos betűk. 68. Összetett mássalhangzó. 70. Ban, ben idegen nyelven.

Legyünk praktikusak

Az elégett süteményt, ha kihűlt, finom reszelővel elővigyázatosan ledörzsöljük és átszítált cukorral beszőrjük.

Az elsózott levesbe egy pár nyers krumpit belefőzünk és aztán kivesszük. A burgonya magabaszívja a söt.

Ha megrepedt tojást ki akarunk főzni, úgy a repedést kenjük be citromlével és a tojást egy kanál segítségével helyezzük óvatosan a forró vízbe.

Piritott kenyérszeleteket nem szabad forrón egymásra rakni, mert megpuhulnak.

A hal- és hagymaszagot kezünkről, tányérokról és az evőeszközökről citrommal, vagy paradicsom szeletekkel távolíthatjuk el.

Ha tudni akarjuk, hogy az olívaolaj valóban tiszta-e, akkor rázzuk fel erősen az üveget. Ha lecsúszdedit és teljesen sima a teteje, akkor tiszta, ha azonban a teteje hólyagocskákkal van tele, akkor hamisított.

Ha tej kifut, úgy a forró platnira söt szórunk és azt ledörzsöljük papírral. Rög-tön elveszti rossz szagát.

Forgácsok

Kis örömök: Ha az öngyújtó először gyújt. Egy szál róza egy szép kis vázában. Egy cigaretta a kávé után. Valamit megtalálni, amit elvesztettünk. Egy jó levelet kapni. Valakivel, akit szeretünk, véletlenül találkozni. Ha egy új recept sikerül. Egy pohár sör, ha melegünk van. Ha reggel szól a vekker és mégsem kell felkelni. Az unoka első fogja. A rádióban egy jó szon-zont hallani. Ha elhiszik, mikor az ember az éveiből letagad. Ha a frigidarebe még egy tál befér, pedig már egészen tele van. Hogyha az én ruhámat dicsérik meg és nem a barátomét. Hazajönni.

LINDOL
KILLS THEM ALL
A SHELL PRODUCT

Képeslap

Skyros görög lakosai furesa mód... a ciprusi eseményekkel kapcsolatosan ellenszenvüket az angolokkal szemben. A sziget eltemetett Brook angol költő szobor-síremlékét fekete fátyollal vonták be, kezébe pedig táblát akasztottak, amelyen ez a felírás olvasható: „Utalom magam, mert angolnak születtem!” (Picture Post, London)

Az edinburgh-i Skót Biblia társulatban előadást tartott egy Libériából most visszatért hittérítő, aki elmondta, hogy a bennszülöttek tévesen magyarázzák a Biblia egyes tételeit. Így például a Miatyánk „Ne vigy minket kísértésbe” kitételt úgy fordítják és értelmezik: „Ez ne érj tetten bennünket, mikor bűnözünk!” (Time, Csikagó)

Kérdés: Mi a kommunista párttagok helyzete Rákosi bukása után?

Felelet: A népvélelő özvegye férje ravatalánál fogadja a párttitkár részvénytáblázatát.

Szipogva mondja: — Párttitkár elvtárs, ön aztán igazán teljesíthetné megboldogult férjem utolsó kívánságát. Sőt! Nemcsak utolsó kívánság. Az elmúlt évben állandóan csak ezt hangoztatta.

A párttitkár kihúzta magát: — Elvtársnő, a megboldogult óhaja parancs számomra! Mi volt a kívánsága? Mire az özvegy: — Az, hogy valamiképpen szeretne kilépni a pártból. (Borsszem Jankó)

Expressz bölcsességek: Házgyeget kellene minden házaspárnak öreg napjaira biztosítani: a házassága.

A rossz emlékezőtehetség bizonyos fokig erkölctelen-ség.

Senki sem tudja elképzelni saját halálát. A szerelmes sem tudja elképzelni azt az időt, amikor már nem fog szeretni és őt nem fogják szeretni.

Az idő fogalmát elmulasztja: 1. az álom, 2. a szerelem, 3. a játék, 4. a munka. (Literary Digest, Boston)

Éjlátnál győztünk

(Folytatás a 3-ik oldalról)

De volt itt még valami, amit a nyájas olvasó nem vett észre: Éjlát. Az egész országban szünetelt a forgalom, a soffőr urak kajánul vigyorogtak, amidőn az özőnvezetői alkalmatlanságok végigdöccögtek a városok utcáin. Rádióban, sajtóban egymást ócsárolta a kooperatíva és a kormány. De közben az autóbusz menetrendszerűen indult Éjlátna.

A Talmudban éles viták folynak egy-egy dolgról de a lényegben mindnyájan megegyeznek, az felüláll minden vitán.

Éjlát az más. Éjlát az nem a kormányé, nem a kooperatíváké, az egész Izraelé, az egész zsidó népé. Éjlát-ra nem szünhet meg a forgalom egy pillanattal sem. Arra szó sem kerülhetett. Ha a vezetőség Éjlátot is belevonta volna, meg vagyok róla győződve, hogy az a néhány ezer soffőr mind megtörté volna a sztrájkot.

Éjlát felüláll minden vitán. Éjlát az szent, Éjlát az ország ütőere, a nép Szentéje, Éjlátban az áldozatok hozatala nem szünhet meg egy percére sem.

Ki győzött? — kérdik a naiv emberek? Ki győzött, a kormány-e, avagy a kooperatívák? A zsidó nép győzött. Éjlátban győzött. Másodszor győzött...

Radarr

Tel Aviv, (A) katonai tudósító Sz... 24. stadióban a t... ját, amelynek k... ső izben láthatja zónség az izráe ujtípú, radarr léghárító ágyu dol gyártmányú gar készülek 40-50 kilométer felfogja” az ell pek közeledtét, kíséri őket és a volságba kerül tükusan céloz és ra. Ezzel az lé ményesen fel le harcót a lökha

Spa

Holnap Izrael - V Hongkon

Az Ázsia-kupa d... seinek során négy került szembe egym között játéktudás — egy játszik — minimális különbsé mennyi eddig lejárt azt mutatta, hogy csapat jelentős képe dekezik, de egyik dik a többiek föl. nagybör része elő zódott, amelyekben zott valamelyik cs renca mindössze volt csak. A bajn Hongkong csapata zóhat bele, minth len vesztéként nagy a másik két ellen lenül játszott. Viet heli a bajnokságot, két játékban — Korea ellen — győz több eséllyel Délkor zelemért, mert már mérkőzése maradt íg Vietnam ellen é nyernie, hogy az el szerezzé. Izrael csa rencés esetben ny Ázsia-bajnokságot: győz Vietnam ellen megyeri az utolsó r körét.

A holnapi mérkőzésről

Az idő fogalmát elmulasztja: 1. az álom, 2. a szerelem, 3. a játék, 4. a munka. (Literary Digest, Boston)

Az idő fogalmát elmulasztja

Az idő fogalmát elmulasztja: 1. az álom, 2. a szerelem, 3. a játék, 4. a munka. (Literary Digest, Boston)

A külföld s

A párisi róplabd ságban bomba-meg zett Románia férfi heves küzdelemben kétszeres világb együttest, amelyik lenül állott a vilá A románok 3:2 ará a szovjet ellen.

A Dinamo Prága

Dinamo Prága Délafrókába számos mérkőzésre szerződésnek az a hogy Délafrókába e blokk sportolónal beutazási engedélyt, namo az első csap délafrókai kormány A legutóbbi, He rendezett, olimpiai nekéséget 1952-ben a párt nyerte meg. E kétezzettség jelen a további olimpiai kintetésen is. Mind most már bizonyos, labdarúgók nélküi Melbourne olimpiai A magyar csapat v vezetését és a mult tén sorolásban a darugó csapat játé is vették figyelem nem említi a magy richben megtartott sán a FIFA az első következő mérkőzsi ki: USA—Jugoszláa —Egyiptom, Kina Nematország — Szonam—Indonézia, Ausztrália—Japán; első fordulóra Indi dik fordulóra kerül tervezett 16 csapat h jelenik meg Melbourn további lemondásol nem meg ez a szárn vétel az olimpián. közí Labdarúgó Szó a szándékáról nem hát beosztották csap

A magyar bajnok

eredményel: Honvé A Honvéd csapatáb után ismét játszott zsi—Vasas, 2:1; Péc Vörös Lobogó—Szeg tarján—Tatabánya Szombathely 1:1.

SHAVIT
FELERŐSÍTŐ
a kávé
IZÉT.

Dr. Goldmann a politikai és biztonsági helyzet javulásáról

A szűkebb A. C. ülése Jeruzsálemben

Jeruzsálem, (Az Új Kelet tudósítójától). — A szűkebb körű cionista Actionscomité tegnap megkezdte kétnapos tanácskozását, amelyen dr. Náchum Goldmann politikai expozéja és Lévi Eskol pénzügyminiszternek a település helyzetéről adott beszámolója képezte a vita központi anyagát. Ma zárt ülésen az alijjaproblémáról tárgyaltak és az esti ülésen a Szochnut vezetőségi tagjai válaszoltak a különböző interpellációkra és ezzel bezárul az A. C. jelenlegi ülészaka. Sprinzak elnök megnyitotta után dr. Goldmann a Cionista Világszervezet elnöke tartotta beszédét, aki szerint két fontos esemény jellemzi és befolyásolja Izrael politikáját az utóbbi időben. Az egyik a kelet-európai államok kapuinak ismételt megnyitása, az alijja számára, a másik pedig a Szezi-csatorna átlamosítása, ami új politikai helyzetet teremtett a Nyugaton Nasserrel szemben.

Alijja Kelet-Európából

Goldmann meglepéssel konstata, hogy ismét megnyitott az út Kelet-Európa zsidó közösségeihez és ismét lehetővé tették, bár nem teljes mértékben az alijját ezekből az országokból. Különösen képpen a Szovjetunió és Lengyelország kezeli liberálisabban az alijja kérdését. A továbbiakban annak a reményének adott kifejezést, hogy Kelet-Európa többi államai is követni fogják Lengyelország példáját az alijja engedélyezés tekintetében. Rámutatott még arra, hogy Romániában számos börtönből kiszabadult vezető él, akik a már alijjázott Aszír Cionhoz hasonlóan Izraelbe szeretnének jönni. Remélhetőleg — folytatta Goldmann — a román hatóságok számukra is engedélyezik majd a kivándorlást és legalább családtagjaikkal együtt lehetnek a Szezi-csatorna átlamosításáról szólva Goldmann

rámutatott arra, hogy megrendült a Nyugat bizalma Nasserben, ami kedvező tény Izrael nemzetközi helyzetét szempontjából. Ugyanakkor emelkedett Nasser tekintélye Ázsiában és az arab országokon belül, ami kedvezőtlen tény Izrael szempontjából. Izrael jelenlegi helyzetét elemezve Goldmann arra a konklúzióra jutott, hogy az utóbbi időben javult az ország politikai és katonai helyzete, jóllehet az izraeli-arab béke hiánya miatt számos veszély leselkedik Izraelre.

Goldmann megemlítette még, hogy jelentős mértékben emelkedett a gyűjtő-akciók bevétele. Az Izrael előtt álló sokrétű problémák megoldásának legbiztosabb záloga — fejezte be dr. Náchum Goldmann — a zsidó nép és Izrael állama közötti teljes szolidaritás fokozottabb fenntartásában rejlik.

120.000 lélek az új településeken

Lévi Eskol pénzügyminiszter, aki egyúttal a Szochnut telepítési osztályának vezetője is, hangoztatta, hogy negyedik milliárd fontot investáltak az állam fenntartására. Ezekből 446 település fenntartására. Ezekből a településeken 32.000 család, vagyis több, mint 120.000 lélek él ma. Az utóbbi hónapokban — folytatta Eskol — 22 új települést létesítettek, főleg az ország biztonsági szükségleteinek kielégítésére. Eskol hangoztatta, hogy az elkövetkező öt évben nem tudunk új telepítéseket létesíteni, ha a hadügyi kiadások továbbra is az államra nehezednek.

A települések eredményeit áttekintve Eskol kiemelte, hogy a mezőgazdaság már az ipari termelés céljaira dolgozik, ami új, eddig nem ismert problémákat vet fel, mint az export, a külföldi piacok keresése és a rentabilitás kérdése. Elmondotta még, hogy a következő évben egymillió mun-

kanpra lesz szükség a falvak telepeseinek foglalkoztatására.

Az ipar céljait szolgáló mezőgazdasági termékeket áttekintve, Eskol megemlítette, hogy 60.000 dunamon vetettünk gyapotot az elmúlt évben, ami kielégítette volna Izrael szükségleteit, ha nem éri kár az ültetvényeket. A búrmogyoró és a cukorrépa ültetvények megfelelő növelésének ismertetése után közölte még, hogy a citrusgyümölcsök vetésterülete negyedmillió dunamot tesz ki, amelynek egyharmada az új településekhez tartozik.

Eskol expozéját átfogó vita követte, amelynek során

A nyugati sajtó kommentárjai a Menzies-bizottság kudarcáról

Meghasonlás és bizonytalanság a nyugati táborban

A kairói megbeszélések kudarcának nyomán a hétfői angol lapokban két ellentétes irányzat jutott kifejezésre, amelyek közül az egyik erőteljes politika követését követeli, hogy rákénykerítse Egyiptomra a Szezi csatorna nemzetközi ellenőrzésének a tervét, míg a másik irányzat mérsékelt magatartást, türelmet és mérsékletet javasol. A jobb oldali Daily Sketch azt írja, hogy Sir Anthony Eden miniszterelnök nagyszabású akció készített elő, amelynek arra kell rábírnia Abdul Nasser ezredet, hogy hozzá

Walter Ejtán Magyarországon

Jeruzsálemi tudósítónk jelenti, hogy Walter Ejtán külügyi államtitkár tegnap Magyarországra érkezett. Az államtitkár néhány napot fog Budapesten tölteni és ez alatt találkozik a magyar kormányzat néhány vezető emberével.

Verték és kineztek a Panageia tengerészeit

A hajókapitány megdöbbentő leleplezései

A Panageia görög teherhajó, amelyet Haifáról Ejláta vezető útján az egyiptomi hatóságok feltartóztattak, tegnap négyhavi fogság után visszaérkezett a haifai kikötőbe.

„Hosszú tengeri működése óta még nem történt velem ilyen eset — mondotta Koszta Koltasz 55 éves hajókapitány az újságíróknak. Többször kénytelen voltam engedjenek leszállni a partról, amit vég-

ra július 6-án engedtek meg. Azonnal a hajó újnórára mentem, aki két nap múlva közölte, hogy nem utazhatok, mert az egyiptomi hatóságok elkobozták az iratokat. Ekkor rendelték ki az őrséget a hajóra. Csak egy hónap múlva engedték meg, hogy élelmiszereket rendeljünk. A mennyiséget azonban minden esetben 60 százalékkal csökkentették. A legénység penészes kenyeret volt kénytelen enni és minden tengerész megbetegedett. Kettőn elmebaj tünetei jelentkeztek és vissza kellett őket szállítani Görögországra. Az egyik tengerész vérhaszt kapott és azt is hazaszállították.”

A kapitány szűkszavú nyilatkozatát a tengerészek borzalmas részletekkel egészítették ki. Elmondották, hogy az egyiptomi rendőrök úgy viselkedtek, mint a vadállatok. Űtöttek, verték és köpdöstelek bennünket. Amikor mindnyájan

belegzenek, nagynehezen hoztak egy orvost, akinek azonban nem voltak gyógyszerei. Nem kézbesítették a tengerészekhez érkezett leveleket.

A hajó érkezésénél külföldi újságírók is jelen voltak.

Uj angol lökhajtásos bombázó

Singapore, (Reuter). — Az itteni repülőterén több ezer ember gyűlt össze, hogy megcsodálja a Vulcan-típusú négymotoros angol lökhajtásos bombázót, amely Angliából indult el Új Zéland felé. A Delta-szárnyú repülőgépet többször körülpülte a repülőteret, mielőtt leszállt volna. A bombázót Donald Howard esztronparancsnok vezette, míg másodpilóta minőségben Sir Harry Brodharst légügyi marsall, az angol bombázó haderő főparancsnoka működött.

MOSZKVA FOLYTATJA atomrobbantási kísérleteit

„Tudományos kutatások”

Moszkva, (Reuter). — A igen nagy magasságban hajrivalatos Tass szovjet távirati iroda jelenti, hogy hétfőn újabb atomrobbantási kísérlet történt a Szovjetunióban. A hivatalos közlemény szerint ez a robbantás is azokhoz a legutóbbi kísérletekhez tartozik, amelyek az orosz tudományos kutatásokkal kapcsolatos tervek megvalósítását célozzák. A közlemény hozzáfűzi, hogy a kísérleteket

tették végre és a lakott területektől távol eső vidékeken, mert tökéletes biztonságot akartak elérni és megakadályozni azt, hogy a lakosságnak valamilyen bántódása legyen.

A Tass-jelentés angol szövege szerint a kísérletek atomfegyverekkel történtek és azokat szeptember 2-án, valamint 10-én hajtották végre.

a szónokok a települések kölcsönkeretének hiányáról tettek említést. Rafael (Poálé Mizráchi) bejelentette, hogy a Mizráchi-Poálé Mizráchi vallásos nemzeti párt meghívást kapott a Szovjetunióból rabbiaküldöttség delegálására.

Ennek megfelelően rövidesen 4-5 tagból álló rabbi-küldöttség fog a Szovjetunióba látogatni.

Mahamai (Chérut) elpanaszolta, hogy a Chérutmozgalom három és fél éve nem kapott új települési pontot a Szochnutnál, ami szerinte a kézenfekvő „megkülönböztetési politika” eredménye.

Weinstein (klácionista) követelte a pártrendszer megszüntetését a településeken, míg Jicchák Kohen (Mápáj) hangoztatta, hogy az izraeli település alapvető problémája a jelenlegi falvak 2-3 éven belüli szilárd megalapozása.

LISZTENBERG ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓK

TEL-AVIV, BALFOUR-U. 18.

eladásra ajánlanak Tel-Aviv északi részében a „KASZTEL” SZÁLLODA KÖRNYÉKEN

LAKASOKAT ÉS ÜZLETEKET NÉPI ÁRON

1 szobától feljebb • Az ár egyrésze jelzáloghitel.

1 1/2 szoba — 6.200.—6.400.

Felvilágosítás: IBN GVIROL-U. 151, „Kasztel” szállodával szemben, délelőtt 8-12, délután 4-7 óra között.

FIGYELEM!

A németekkel szembeni követeléseit,

ha tagja a Világszövetségnek költségmentesen, gyorsan és pontosan intézzük el. Özvegyek, árvák, volt kényszer munkások, sárgacsillagosok, karszalagosok, gettósok, illegálisok voltak és náci-rokkantoknak.

W. O. N. A.

TEL-AVIV, King George 33. Tel. 26342, POB 4460. HAIFA, Herzl-utca 2. szám. — Telefon: 66070. JERUZSALEM.

Bojkottmozgalom az egyiptomi áruk ellen

New-York, (STA). — A Daily News politikai hirdemegyarázójának közlése szerint az Egyesült Államok minden részében bojkottok létesülnek az egyiptomi áruk bojkottjának megszervezésére. A bojkottmozgalom élén Gabriel A. Wechsler a new-yorki Egyesült Pártjának főtitkára áll, aki annakidején La Guardia néhai polgármester választási kampányát vezette.

5717 Tisri 6.

1956 szept. 11., kedd.

Az izraeli rádió magyar adása 21.45 órakor a 33.3, 43.9, 49.7 és 460 m. hullámhosszon hallható.

6.30: Műh. tova, 6.35: rövid hírek, 6.37: torma, 6.47: zenéző óra, 7: hírek, 7.15: hangfelvételek, 12: énekszámok, 12.30: kétneműs szonok kivánságmúsa, 13.30: hírek, 13.45: „Dántól — Ejlátig” (hangfelvételek), 16: rövid hírek, 16.02: ifjúsági műsor, 16.30: a kórházak könyv kiállításának kivánságmúsa, 17.10: mezőgazdasági hírek, 17.20: a népszerű műsora, 17.35: Mozart ifjúsági műveiből, 1. Adagio és Brácsa, 2. Kis induló zongorára, 3. Zongoraszonáda, g-dúr, 18: könnyű zené, 19: hírek, 19.18: népi táncok, 19.45: a hatfali rádió adása, 20.10: Noé báránya, 21: hírek, 21.15: a Koi Jiszraéli zenekarának hangversenye, Bracha Eden és Alexander Vikomirszky közreműködésével, Gluck: Iphigenie Aulisban — nyitány, Mozart: Kétneműs szonok, esz-dúr: Toch: „Pinochio” nyitány, 22.45: „Intermezzo”, 23: hírességfogadás.

A hadsereg rádiója:

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Jiddis műsor:

19.15: Zenei bevezetés, 19.19: hírek, 19.30: Ernst Bloch: „Bábi Sém”, szvit, 19.45: hangos heti híradó.

18.32: énekszámok, 19.15: „Intermezzo”, 19.30: „Zenei kules”, 21.15: tánczene.

Tel-Aviv, 1956

ש (אורי קלט)
מסגרת בשפה העברית
רשות האזרחי: דוד שני
בע"מ: ח"א רח הנגב 11
XXXVIII עבודת
Főszerkesztő: Dr. M.
A szerkesztésért és
SCHÖN DEZSO.
Chadás Ltd., Tel-Aviv
(voit Schlesinger) 11.

Öt e tett

Egy sebesült orvul legyilkolt

Jeruzsálem, (Az újság tudósítójától). — A panaszot nyújtott b... neti bizottsághoz, a... lál és egy sebesült... nazs szerint tegnap... verszínelti határt... re behatoltak egy... egy egyiptomi járó... mi katona esett el... Az UNO-megfi... megkezdtek a pan... dalán.

Tel Aviv, (Az újság tudósítójától). — A katonai tudósítójától nap megállapított... katona személye... akiket a transz... hétfőn Duemma... meggyilkoltak. Az... vizsgálat során v... tást nyert az is... a transzjordánok... kitérték a kato... tetteit. A halottak nevé... Sachs 25 éves egy... gató, egy jeruzsá... kereskedő fia.

NÉGYNAPOS AZ E

Alexandria, (AF... től kezdve négy n... van Alexandria... mert az egyiptom... ta gyakorlatokat... egyiptomi hatósá... ték, hogy a négy... este 6 óra és haj... között semmiféle... futbat be a kikötő... indulhat ki onnan... területét katonas... megszállva.

New-York, (STA... bonni kormány r... totta az egyiptom... véséget, mert ho... nélkül német ré... toborzott a Szezi... száma — jere... York Times. — A... ség képviselőjét... miniszterialmba... ahol tudomásár... hogy a német ko... tartja megenged... nagykövetség elj... New-York, (ST... moly bizonyíték... fenn arra vonatko... Abdul Nasser r... buktatni a mai... kat Transzjordán... riában Szaudiába... ban — mondó... New-York repülé... ry Jackson képvis... gresszus hadügyi... nak elnöke, közé... újtjáról visszatér... Nasser nem elég

Brit Ovdim Mizdákim Bőjiszrael Idősebb Dolgozók Szövetsége

Tisri: Chodes Hámizdákim az Öregedők Hónapjának programjában országos akciók indítottunk szociális alap létesítését, amely a munkanélküli idősebb dolgozók konstruktív megsegítésére hivatott. Nem könyörödmányokat kértünk, hanem a jogtalanul munkátlan ságra kárhoztatott 45 éven felüli „öreg” létkérdése igazságos megoldásának döntésként és határozatos előmozdítását. — Együttműködésünket és áldozatkész támogatásunkat — ez a tiszteletteljes kérésünk — vegye ki mindenki részét ezen „lélekváltási” akcióban, amely a 42181 számú postaszámlánkra befizetett vagy felhatalmazott megbízottaink útján eszélyezhető.

Zárt ülés az

Jeruzsálem, (A tudósítójától). — Jel végetért a s... Actionscomité ké... se, amelyen az... település problé... lalkoztak. Tegnap... bizottság zárt ül... kozott az alijja... val. A tárgyalás... Zálman Srágá... képezte, aki az... alijja, valamint... pai alijja helyze... látásairól tartott

Katz Es

Csét, 1956. Tis